

การศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

กรกฎาคม 2559

การศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

ปริญญาโท
ของ
สชิล พรวิษณุ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

กรกฎาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

กรกฎาคม 2559

สขิล พรวิษณุ. (2559). การศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. ปรินทิฟานิช กศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง, อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) ค้นหา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร และ 2) ศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 4 สังกัด คือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,099 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก ข้อคำถาม 30 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ มีวินัย มีน้ำใจ ซื่อสัตย์ ใฝ่เรียนรู้ และขยันหมั่นเพียร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .42 - .67 สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 42.74

2. นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีจิตจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีน้ำใจอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านซื่อสัตย์ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับมาก และด้านมีวินัยอยู่ในระดับปานกลาง

A STUDY OF ETHICAL MIND OF ADOLESCENCE STUDENT IN BANGKOK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Research and Development on Human Potentials
at Srinakharinwirot University

July 2016

Sakhil Pornvissanu. (2016). *A Study of Ethical Mind of Adolescence Student in Bangkok*. Master Thesis, M.Ed. (Research and Development on Human Potentials). Bangkok: Graduated School Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Dr.Monthira Jarupheng, Dr.Ruengdech Sirikit.

The purposes of this research were 1) to search, analyse and create factors of the ethical mind of adolescence student in Bangkok. 2) to study the ethical mind of adolescence student in Bangkok. The sample were 1,099 students in the Mattayom 4-6 from the secondary educational service office area 1, 2 , the private education commission office and department of education Bangkok metropolitan administration in the second semester of 2015, selected by multistage random sampling. The instruments used for the research was 30 items questionnaire with 3 choices. An exploratory factor analysis, mean and standard deviation were analyzed.

The research results found that:

1) The factors of the ethical mind was found 5 factors by the Exploratory Factor Analysis as discipline, generous, honest, diligence and putting effort persistently. The factor loading were from .42 - .67. These factors were described by 26 items that accounted for 42.67% of total variances.

2) The adolescence student in Bangkok had ethical mind at a high level. Considering it was found that generous is at the highest level, followed by honest, learning persistently, diligence at a high level, and discipline is moderate.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

ของ

สขิล พรวิษณุ

ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิทางกูร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก .....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิวัฒน์ เมฆขจร)

.....ที่ปรึกษาร่วม .....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง ประธานผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตลอดจน ช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิวัฒน์ เมฆขจร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ และอาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล ที่กรุณาเป็น คณะกรรมการสอบปากเปล่า และได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ในการศึกษาสาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาจิตวิทยา การพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผลสูงสุด

ขอกราบขอบพระคุณ พระไพศาล วิสาโล พระครูสุธีธรรมานุกาญจน พระศรีปริยัติเมธี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ การสัมภาษณ์ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และ อาจารย์ ดร.สุรวิทย์ อัสสพันธ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ให้มีความเที่ยงตรง มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาและอ้างอิง ในการทำปริญญานิพนธ์ ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และขอขอบใจนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง สำหรับความร่วมมือในการทำแบบทดสอบเป็นอย่างดี

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้ที่ให้ชีวิตและให้การอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุด ที่ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นและมีความพยายามจนทำให้ การศึกษาในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ

สขิล พรวิษณุ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความหมายของจิตจริยธรรม.....	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตจริยธรรม.....	12
องค์ประกอบของจิตจริยธรรม.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตจริยธรรม.....	24
3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของจิตจริยธรรม.....	36
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของจิตจริยธรรมของ นักเรียนวัยรุ่น.....	43
ตอนที่ 3 การศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นใน กรุงเทพมหานคร.....	56
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	59
สรุปผลการวิจัย.....	63
อภิปรายผลการวิจัย.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	75
ภาคผนวก ก	76
ภาคผนวก ข	84
ภาคผนวก ค	89
ภาคผนวก ง	96
ภาคผนวก จ	98
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	101

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากร แยกตามกลุ่มโรงเรียน จำนวนโรงเรียน และระดับชั้น.....	29
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง แยกตามกลุ่มโรงเรียน จำนวนโรงเรียน และระดับชั้น.....	30
3 การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตจริยธรรมโดยการวิเคราะห์เนื้อหา.....	42
4 ค่าสหสัมพันธ์ของควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร...	44
5 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ.....	47
6 การสกัดองค์ประกอบของควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร	48
7 ค่าไอเกนขององค์ประกอบ ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของ ความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น	49
8 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น	50
9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง.....	57
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียน วัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร.....	58

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 องค์ประกอบของควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร.....	56

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จริยธรรม (Ethics) เป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะจริยธรรมคือหลักเกณฑ์ของสังคมที่เป็นแนวทางในการประพฤติที่เหมาะสม ถูกต้องตามหลักศีลธรรมอันดีงาม ไม่ว่าจะเป็นการประพฤติทางกาย วาจา ใจ อันก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม (สุทธิพร บุญส่ง. 2552: 17) เป็นคุณค่าของคนในสังคมที่ต้องมีการปลูกฝังสั่งสอนจนเป็นลักษณะนิสัย เพื่อให้เป็นมาตรฐานในการดำรงชีวิตเมื่อต้องสัมผัสกับผู้อื่น (วีรวิทย์ คงศักดิ์. 2555: 54) ดังนั้นจริยธรรมจึงเป็นหลัก เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่สำคัญในสังคมหนึ่ง ๆ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และในทางกลับกัน บุคคลเมื่อมีความรู้ความสามารถแต่ขาดจริยธรรม อาจจะทำกร่างการใดๆ ไปในทางที่ส่งผลร้ายได้โดยง่าย ถ้าไม่มีกฎเกณฑ์ หลักปฏิบัติหลักที่ว่าด้วยสิ่งที่ดีที่ถูกที่เหมาะสมที่ควรในการประพฤติปฏิบัติไว้เป็นหลักกำกับในลักษณะที่เป็นศีลธรรมประจำใจ มีจิตสำนึกประจำตนในการดำรงชีวิต พฤติกรรมพื้นฐานดังกล่าวของบุคคลนั้น ได้แก่ การโกหก การหลอก การลวง การเอาเปรียบ การฉกฉวยโอกาสในแบบที่ไม่ชอบธรรม การฉวยโอกาสเอาเปรียบ การละเมิดโดยซ่อนเร้นหรือจงใจ การปิดบังเพื่อผลอันมิชอบธรรม การลักขโมยทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมและด้วยวิธีการที่แยบยล การไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ การละเลยความรับผิดชอบในการทำงานของตนเอง มีพฤติกรรมก้าวร้าว แทรกแซง ล่วงละเมิดมาตรฐานในวิชาชีพ การใช้ความรู้และความสามารถทางวิชาชีพโดยมีเจตนาร้าย เป็นต้น (สุทธิพร บุญส่ง. 2552: 18-19)

จริยธรรมในแต่ละสังคมจะถูกกำหนดขึ้นโดยสมาชิกในสังคมเพื่อให้เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น จรรยาบรรณในวิชาชีพต่าง ๆ (นีออน พิณประดิษฐ์. 2555: 6) ในนักเรียนนักศึกษา ก็เช่นเดียวกัน ดังเช่น จรรยาบรรณของนักเรียนนักศึกษา 10 ประการ (จรรยาพร ธรณินทร์. ม.ป.ป.: ออนไลน์) ประกอบด้วย 1) พึงหาโอกาสเรียนรู้ ให้เข้าใจใช้เหตุผล โดยเร็วที่สุดตามระดับวัย 2) พึงรับทุกอย่างด้วยเหตุผล พึงรับพิจารณาความคิดอย่างมีเหตุผลถึงแม้จะยังไม่เห็นด้วย เคารพความคิดผู้อื่นโดยยึดถือการประนีประนอม และหาทางสายกลาง 3) การเรียนไม่ใช่เป็น การกอบโกย เอาเปรียบผู้อื่น 4) ให้ถือว่าสังคมโรงเรียน/สถาบันการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตจริง 5) สร้างสังคมในโรงเรียน/สถาบันการศึกษาในอุดมการณ์ ปรับปรุงให้ทันสมัย

ทันเหตุการณ์เสมอ 6) สุจริตในการทำการบ้านและในการสอบ 7) ถือว่าเกียรติอยู่เหนือผลประโยชน์ใด ๆ 8) ฝึกน้ำใจนักกีฬาในการแข่งขันทุกประเภท 9) ให้เกียรติครูอาจารย์และเพื่อนเสมอ 10) ถือว่าสิทธิจะต้องแลกเปลี่ยนกับหน้าที่และความรับผิดชอบเสมอ นอกเหนือจากนี้ก็ยังมีการขยายบรรณของวิชาชีพอื่น ๆ ที่ได้กำหนดไว้อีกมากมาย ซึ่งกำหนดไว้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในการประกอบวิชาชีพนั้น ๆ อย่างดีนั่นเอง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ผู้วิจัยพบว่ามีความเกี่ยวเนื่องกับจริยธรรมที่น่าสนใจ นั่นคือ จิตจริยธรรม (Ethical Mind) ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวคิดจิต 5 ประการ (Five Minds) ของ โยฮาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) ซึ่งได้กล่าวถึงความหมายของจิตจริยธรรมไว้ที่น่าสนใจ กล่าวคือ จิตจริยธรรมหมายถึง คุณลักษณะที่เป็นนามธรรมซึ่งมีความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่การงานและบทบาทการเป็นพลเมือง เป็นการประกอบอาชีพที่ไม่คำนึงแค่ประโยชน์ส่วนตนและการเป็นพลเมืองที่ทำงานอย่างไม่เห็นแก่ตัวเพื่อพัฒนาสังคมในทุกด้าน (Howard Gardner. 2006: 158) ดังนั้น การศึกษาและพัฒนาจิตจริยธรรมให้กับพลเมืองในสังคมนั้น จะทำให้สังคมเกิดการพัฒนามากขึ้น เพราะคนที่มีจิตจริยธรรมจะคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักในการประกอบอาชีพ จึงก่อให้เกิดผลงานที่ดีมาพัฒนาสังคมต่อไปนั่นเอง

ในประเทศไทยนี้มีหน่วยงานและนักวิชาการได้นำเสนอความหมาย องค์ประกอบ และการวัดจริยธรรมอยู่พอสมควร เช่น คุณธรรมพื้นฐานสำคัญที่ควรเร่งปลูกฝัง 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ (2552: ออนไลน์) ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ การสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม ของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2551: 122-125) ได้แก่ ความเป็นอิสระ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ความมีวินัย ความอดทน ฉันทะ ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัด ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีสติสัมปชัญญะ ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความสามัคคี ความเป็นกัลยาณมิตร และความกตัญญูกตเวที นอกจากนี้ยังมีการวิจัยประเมินผลโครงการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม และ ธรรมมาภิบาล : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ของ รัชนี้กุล ภิญญภาณุวัฒน์ และคนอื่นๆ (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551: 13-14) การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ของ จริญญา ศรีบัวนำ (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551: 302) ผลการวิเคราะห์ตัวแปรพหุของคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาแนวทางการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมของราชนาวิไทย ของ อภรณ์ พลเสน (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551: 360) การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ ของ มุกิตา ชัยเพชร และคณะ

(2557: บทคัดย่อ) แต่ทั้งหมดนี้ยังไม่มียงานวิจัยใดที่กล่าวถึงตัวแปรจิตจริยธรรม เนื่องจากจิตจริยธรรมนั้นเป็นตัวแปรใหม่ ไม่มีความชัดเจนมากนัก ทั้งเรื่องของความหมาย แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบ มีเพียงนิยามแนวคิดจาก โฮวาร์ด การ์ดเนอร์ เท่านั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับจิตจริยธรรมเพื่อนิยามความหมายและสร้างองค์ประกอบให้กับจิตจริยธรรม

นอกจากนี้ ผลการสำรวจจากโพลล์ต่างๆ ที่แสดงให้เห็นว่าจริยธรรมของวัยรุ่นในปัจจุบันเริ่มที่จะลดลงอย่างเห็นได้ชัด ดังเช่นรายงานการสรุปผลที่สำคัญ การสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ.2554 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2555) ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมของประชากรผู้มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป โดยเปรียบเทียบกับผลสำรวจเมื่อปี 2551 พบว่า พฤติกรรมยกโทษและการให้อภัยต่อผู้ที่สำนึกผิด พฤติกรรมไม่แสวงหา พฤติกรรมไม่ทิ้งขยะในพื้นที่สาธารณะลดลงอย่างเห็นได้ชัด และมีพฤติกรรมการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเพิ่มขึ้นถึง 2 เท่า นอกจากนี้ยังมีการยอมรับพฤติกรรมไม่สุภาพในที่สาธารณะเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2555: 13) ซึ่งผลสำรวจนี้แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่น ในปัจจุบันเริ่มลดบทบาทของจริยธรรมลง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร เพื่อทราบถึงความเป็นไปของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน และผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการต่อยอดเพื่อการพัฒนาให้นักเรียนวัยรุ่นต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. จิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นมีความหมายและองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. จิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อค้นหา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร และทำให้ทราบถึงสภาพจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับครู ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาให้นักเรียนวัยรุ่นมีจิตจริยธรรมมากขึ้น อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนและสังคม รวมไปถึงเพื่อให้นักเรียนได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครใน 4 สังกัด ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 60,143 คน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 63,303 คน โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,992 คน และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 27,074 คน รวมทั้งสิ้น 153,512 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จาก 4 กลุ่มโรงเรียน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 1,099 คน

ตัวแปรที่การศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ จิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย

1. ขยันหมั่นเพียร
2. ประหยัด
3. ซื่อสัตย์
4. มีวินัย
5. มีน้ำใจ
6. ใฝ่เรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น หมายถึง การปฏิบัติตามกรอบ ข้อกำหนด ที่สมาชิกในสังคมกำหนดให้ในฐานะของการเป็นนักเรียน โดยไม่รู้สึกรู้ว่าถูกบังคับ เป็นการกระทำพฤติกรรมออกมาอย่างดี ไม่ขาดตกบกพร่อง กระทำด้วยความสุขภายในจิตใจ มีความยินดีและให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามกรอบนั้นๆ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นภาระหรือก่อให้เกิดความลำบากกายและใจ และหวังให้สังคมที่ตนอยู่นั้นมีความสงบสุขจากการปฏิบัติ ประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ คือ ขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย มีน้ำใจ ใฝ่เรียนรู้ โดยมีนิยามความหมายดังนี้

1.1 ขยันหมั่นเพียร หมายถึง คุณลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่ง que แสดงออกถึงความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างจริงจังและต่อเนื่องที่จะประกอบกิจการหน้าที่ของตน ได้แก่ มีความมานะอุตสาหะ ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรคและแก้ไขปัญหาเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี รักที่จะทำหน้าที่ของตน ลงมือทำงานโดยที่ไม่ต้องมีผู้ใดบังคับ และฝึกฝนตนเองในทักษะและความสามารถที่จะทำให้งานในหน้าที่ของตนประสบความสำเร็จ

1.2 ประหยัด หมายถึง คุณลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่ง que แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ได้แก่ ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของตนเองอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดด้วยความรอบคอบ รู้จักเก็บออมหรือรักษาทรัพย์สินหรือสิ่งของเป็นอย่างดี หาหนทางในการสำรวจและวิเคราะห์การใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของตนและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

1.3 ซื่อสัตย์ หมายถึง คุณลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่ง que แสดงออกถึงการประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ได้แก่ รับผิดชอบหน้าที่ของตนและทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดโดยการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นจริง รักษาความสัตย์สุจริต ปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง ละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

1.4 มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่ง que แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ กฎหมาย มารยาท และระเบียบปฏิบัติ ที่มีต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน หรือสังคม ตามบทบาทและความรับผิดชอบของตน ได้แก่ การทำพฤติกรรมตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ กฎหมาย มารยาท และระเบียบปฏิบัติเหล่านั้น ด้วยความเต็มใจและตั้งใจ โดยไม่หวั่นไหวต่อสิ่งยั่วยุภายนอกหรือความต้องการอื่นใดที่จะส่งผลให้ตนขาดความยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ กฎหมาย มารยาท หรือระเบียบปฏิบัตินั้นๆ

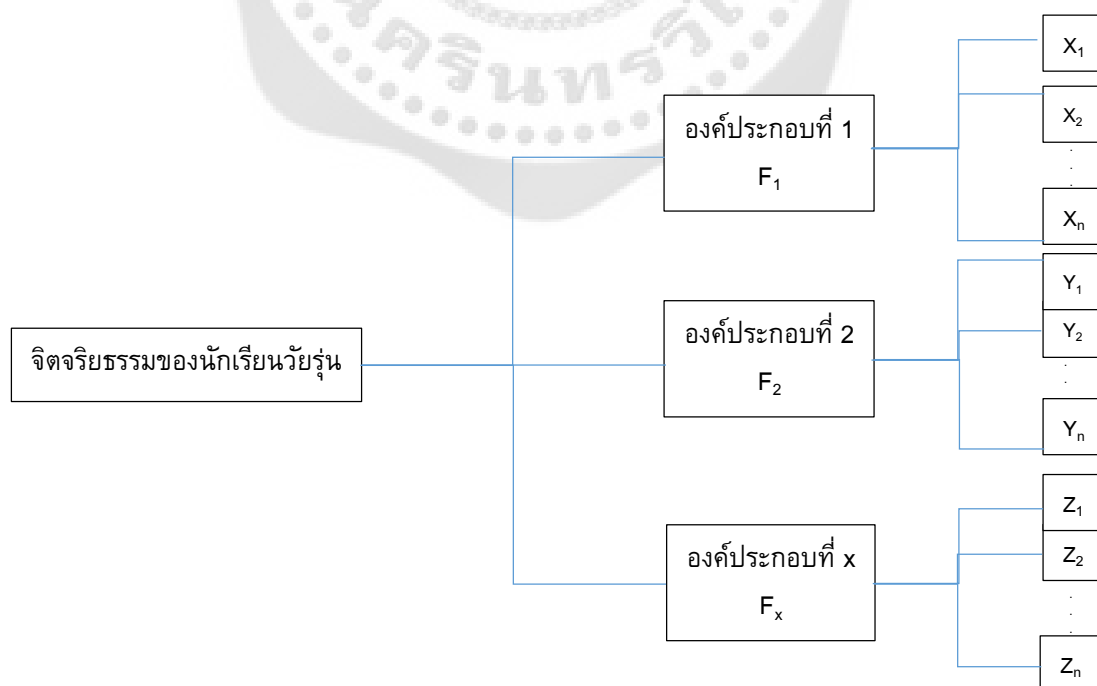
1.5 มีน้ำใจ หมายถึง คุณลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่ง que แสดงออกถึงการเป็นผู้ให้ ช่วยเหลือบุคคลอื่นหรือสังคมด้วยความกระตือรือร้น มีเมตตากรุณา ได้แก่ เข้าใจและ

เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน ช่วยเหลือผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัว ครู เพื่อน หรือบุคคลอื่น อาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาของตน แบ่งปันหรือเสียสละเงินทอง สิ่งของ หรือความรู้ ช่วยเหลือให้คำปรึกษาหรือแก้ปัญหาเพื่อสร้างความสุขให้กับผู้อื่น และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์หรือแก้ปัญหาให้กับสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้น

1.6 ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่ง que แสดงออกถึงความสนใจในการแสวงหาความรู้จากสิ่งรอบตัวอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง ได้แก่ การหาความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีต่างๆ ด้วยความสนใจและตั้งใจ เข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ต่างๆ อย่างกระตือรือร้น บันทึกความรู้ วิเคราะห์ความรู้ต่างๆ รวมไปถึงการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่นและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตจริยธรรม และจากแบบสอบถามที่นำไปสอบถามกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวงการการศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ ขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย มีน้ำใจ และใฝ่เรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

องค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีมากกว่า
1 องค์ประกอบ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของจิตจริยธรรม
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตจริยธรรม
3. องค์ประกอบของจิตจริยธรรม
  - 3.1 ด้านขยันหมั่นเพียร
  - 3.2 ด้านประหยัด
  - 3.3 ด้านซื่อสัตย์
  - 3.4 ด้านมีวินัย
  - 3.5 ด้านมีน้ำใจ
  - 3.6 ด้านใฝ่เรียนรู้
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของจิตจริยธรรม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความหมายของจิตจริยธรรม พบว่า มีผู้ให้ความหมายอยู่น้อยมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงค้นหาความหมายโดยแยกคำ คือคำว่า “จิต” (Mind) และ “จริยธรรม” (Ethics) รวมถึงความหมายของ “จิตจริยธรรม” (Ethical Mind) ที่มีผู้นิยามเอาไว้ ดังนี้

ความหมายของจิต

“จิต” นั้นมีความหมายค่อนข้างลึกซึ้งไปในศาสตร์ของปรัชญาและศาสนา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำนิยามความหมายในเชิงปรัชญาและศาสนา รวมไปถึงความหมายที่นิยามไว้โดยนักจิตวิทยามาผนวกรวมเข้าด้วยกัน ดังนี้

ตำแหน่งแห่งสำนึก การคิด ความมุ่งมั่นปรารถนา และความรู้สึก (Oxford University. 1996: 949)

สำนึกอันละเอียดอ่อนที่ฝังอยู่ในสมองของมนุษย์ และแสดงออกมาให้เห็นเป็นพิเศษในการคิด การหยั่งรู้ ความรู้สึก ความมุ่งมั่น การจดจำ หรือการจินตนาการ (Reader's Digest. 1999: 982)

องค์ประกอบ ส่วน หรือกระบวนการภายในบุคคลที่ให้เหตุผล คิด รู้สึก ต้องการ รับรู้ ตัดสิน ฯลฯ (Random House. 2000: 843)

ศักยภาพภายในของบุคคลที่ทำให้บุคคลสามารถคิด รู้สึก และอื่น ๆ (Reader's Digest. 2005: 538)

สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิด และนึก (ราชบัณฑิตยสถาน. 2545: 312)

การกระทำภายในตัวบุคคล ซึ่งผู้อื่นไม่สามารถรู้หรือสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่น การรู้สึก การรับรู้ ความจำ ความคิด ความฝัน แรงจูงใจ และความรู้สึกทางอารมณ์ (ชนิษฐา วิเศษสาคร และมานิกา วิเศษสาคร. 2552: 1)

ธรรมชาติที่รู้อารมณ์ สภาพที่นึกคิด (พรหมคุณาภรณ์, พระ. 2551: 62)

การมีใจจดจ่อ ใส่ใจอยู่กับเรื่องที่ทำ (ธรรมปิฎก, พระ. 2551: 41)

ภาวะภายในตนที่กระตุ้นให้เราทำพฤติกรรมต่างๆ อันเกิดจากความเห็นดีเห็นงามในพฤติกรรมนั้น ๆ (โชติกะ, พระ. 2552: 70-71)

สิ่งที่จะนำบุคคลในการทำพฤติกรรมต่าง ๆ อันเกิดขึ้นมาจากกิเลส คือ ความโลภ โกรธ หลง (เทพเจติยาจารย์, พระ. 2552: 270)

ธรรมชาติชนิดหนึ่ง มีหน้าที่คิดนึก และมีหน้าที่รู้ โดยอาศัยกายผ่านทางอายตนะทั้ง 5 ผูกกับสิ่งที่ได้รับรู้มาในอดีต (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. 2552: 67)

จากนิยามความหมายที่กล่าวไปข้างต้น สรุปได้ว่า จิต หมายถึง สภาวะภายในบุคคลที่ทำหน้าที่รับรู้สิ่งเร้าภายนอกผ่านทางประสาทสัมผัส จากนั้นจะทำการนึก คิด รู้สึก ให้เหตุผล ตัดสินจินตนาการ ฯลฯ โดยเชื่อมโยงกับการรับรู้ผ่านประสบการณ์ในอดีต และทำการกระตุ้นให้บุคคลตอบสนองต่อสิ่งเร้า โดยการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมออกมา

ความหมายของ “จริยธรรม” (Ethics)

“จริยธรรม” นั้นมีผู้นิยามความหมายเอาไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยได้นำนิยามความหมายเหล่านี้มารวบรวมเข้าด้วยกัน ดังนี้

ข้อตกลงที่ยอมรับว่าเป็นจริง เกี่ยวกับสิ่งที่ดี และสิ่งที่ถูกต้อง และลักษณะของจริยธรรมจะเน้นที่กฎเกณฑ์ปทัสฐานมาตรฐาน หลักการหรือค่านิยม เพื่อกำหนดว่าสิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดไม่ถูกต้อง สิ่งใดดี หรือสิ่งใดไม่ดี (Kurtines and Gewirtz. 1995: 3)

กลุ่มหรือระบบของหลักการ หลักปรัชญาหรือทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังแนวคิดของบุคคล และประมวลเป็นคู่มือในการดำรงชีวิตของบุคคล (Nichol, Mark. 2012: Online)

กฎของพฤติกรรมที่ได้รับการยอมรับการกระทำของบุคคลในบริบทของชนชั้นนั้น กลุ่มนั้น วัฒนธรรมนั้น หรืออื่น ๆ ซึ่งจะกำหนดว่าอะไรที่สอดคล้องกับกฎนั้นจะได้รับการยอมรับ (Diffen. 2012: Online)

พฤติกรรมที่กระทำต่อบุคคลที่ไม่รู้จัก อันได้แก่ การเป็นพลเมืองดี การเป็นรัฐบุรุษ หรือการเป็นผู้บริหารที่ดีและน่าเชื่อถือในบริษัทขนาดใหญ่ (Welsh, Ian. 2013: Online)

ธรรมชาติหรือหลักธรรมที่บุคคลควรปฏิบัติ จัดว่าเป็นคุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่พึงามถูกต้อง อันเป็นสิ่งที่ประสงค์ของสังคม (บุญมี แทนแก้ว. 2552: 8)

หลักเกณฑ์ของสังคมที่เป็นแนวทางในการประพฤติที่เหมาะสม ถูกต้อง ตามหลักศีลธรรมอันดี ไม่ว่าจะเป็นการประพฤติทางกาย วาจา ใจ อันก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม (สุทธิพร บุญส่ง. 2552: 17)

คุณค่าของคนในสังคมที่ต้องมีการปลูกฝังสั่งสอนจนเป็นลักษณะนิสัย เพื่อให้เป็นมาตรฐานในการดำรงชีวิตเมื่อต้องมิปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (วีรวิทย์ คงศักดิ์. 2555: 54)

กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยภายนอกตัวบุคคลที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคล เป็นหลักจริยธรรมที่ถูกกำหนดหรือเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น จรรยาบรรณในวิชาชีพต่าง ๆ (นีออน พิณประดิษฐ์. 2555: 6)

จากการนิยามความหมาย สรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง กรอบหรือข้อกำหนดของ พฤติกรรมที่ดี เหมาะสม ควรต่อการปฏิบัติ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในบุคคลที่อยู่ใน สังคมนั้น ๆ โดยผ่านการปลูกฝังในรูปแบบต่าง ๆ ของสมาชิกในสังคม เช่น การอบรมสั่งสอน การแสดงพฤติกรรมให้ดูเป็นตัวอย่าง ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละบริบทของสังคม

ความหมายของจิตจริยธรรม (Ethical Mind)

จิตจริยธรรม มีผู้ให้นิยามความหมายอยู่เพียงท่านเดียว คือ โฮวาร์ด การ์ดเนอร์ จากหนังสือ Five Minds for the Future ได้กล่าวไว้ว่า จิตจริยธรรม คือลักษณะที่เป็นนามธรรมที่สำคัญใน บทบาทของบุคคลในหน้าที่การงาน และในฐานะพลเมือง และมีการแสดงออกในบทบาทนั้น ๆ อย่าง เสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งหมายถึงความมุ่งมั่นที่มีต่อผลงานที่ดี และการเป็นพลเมืองดี (Gardner, Howard. 2006: 158)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้รู้ทางด้านจริยธรรม ทั้งใน ฐานะพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา อาจารย์ทางด้านจิตวิทยา และอาจารย์ที่ทำงานวิจัยด้านจริยธรรม ดังนี้

พระไพศาล วิสาโล (2557. สัมภาษณ์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จิตจริยธรรม คือการเอาใจไว้ ให้โลก ไม่ใช่เพียงแค่งานตัวเอง ครอบครัว หรือสังคมเท่านั้น เป็นการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตน ปฏิบัติตนเพื่อหวังให้โลกนี้มีความสุข

พระครูสุธีธรรมานุเทศ (2558. สัมภาษณ์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จิตจริยธรรม คือการทำ หน้าที่ของตนอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง มีความละเอียดอ่อนรอบคอบ เช่นการเห็นขยะที่พื้น ก็เก็บลง ถัง โดยไม่ต้องมีใครไปบังคับทำด้วยใจ

พระศรีปริยัติเมธี (2558. สัมภาษณ์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จิตจริยธรรม คือการกระทำ ตามบทบาทของตนที่มีอย่างเต็มที่ โดยคำนึงถึงส่วนรวมเป็นหลัก

กัมปนาท บริบูรณ์ (2558. สัมภาษณ์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จิตจริยธรรม คือ การทำ หน้าที่ของตนโดยคำนึงถึงส่วนรวมเป็นหลัก การมีจิตใจเป็นพลเมือง ยอมเสียสละตนเองเพื่อสังคม

ครรชิต แสนอุบล (2558. สัมภาษณ์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จิตจริยธรรม คือ การทำสิ่งที่ ควรทำในบทบาทหน้าที่ของตน ไม่มีใครไปบังคับ เพื่อให้ได้สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตน และสำหรับสังคม

จากนิยามความหมายของคำว่า “จิต” “จริยธรรม” และ “จิตจริยธรรม” จึงสรุปได้ว่า จิตจริยธรรม หมายถึง การปฏิบัติตามกรอบ ข้อกำหนด ที่สมาชิกในสังคมนั้น ๆ กำหนดขึ้นโดยไม่รู้สึกว่าถูกบังคับ เป็นการกระทำพฤติกรรมนั้นออกมาอย่างดี ไม่ขาดตกบกพร่อง กระทำด้วยความสุขภายในจิตใจ มีความยินดีและให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามกรอบนั้น ๆ โดยไม่รู้สึกว่า เป็นภาระหรือก่อให้เกิดความลำบากกายและใจ และหวังให้สังคมที่ตนอยู่นั้นมีความสุขจากการปฏิบัติของตนด้วย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตจริยธรรม

เนื่องจาก “จิตจริยธรรม” เป็นแนวคิดหนึ่งของการ์ดเนอร์เท่านั้น จึงทำให้ไม่มีแนวคิดหรือทฤษฎีใด ๆ มารองรับจิตจริยธรรม แต่หลังจากที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่า มีทฤษฎีทางจิตวิทยาอยู่ทฤษฎีหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตจริยธรรม นั่นคือ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ซึ่งผู้วิจัยสรุปไว้ได้ ดังนี้ (Kohlberg, 1964: 383-432)

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level)

เป็นระดับที่บุคคลยึดตนเองเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจการกระทำ การจะทำได้มักคำนึงผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับเป็นใหญ่ โดยมีได้คำนึงถึงว่าการกระทำนั้นจะส่งผลกระทบต่อผู้อื่นอย่างไร แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การถูกลงโทษและการเชื่อฟัง (Punishment and Obedience Orientation)

บุคคลจะยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตนโดยไม่มีเงื่อนไขเพื่อไม่ให้ตนถูกลงโทษ ชั้นนี้บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษ เพราะกลัวความเจ็บปวด ยอมทำตามผู้ใหญ่เพราะมีอำนาจทางกายเหนือตน

โคลเบอร์ก อธิบายว่า ในขั้นนี้บุคคลจะใช้ผลที่ตามมาของพฤติกรรมเป็นเครื่องชี้ว่าพฤติกรรมของตน “ถูก” หรือ “ผิด” เป็นต้นว่า ถ้าเด็กถูกทำโทษก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ผิด” และจะพยายามหลีกเลี่ยงไม่ทำสิ่งนั้นอีก พฤติกรรมใดที่มีผลตามมาเป็นรางวัลหรือคำชม เด็กก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ถูก” และจะทำซ้ำอีกเพื่อหวังรางวัล

ชั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน (Instrumental Relativist Orientation) ใช้หลักการแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน บุคคลจะเลือกทำตามความพอใจของตนเอง โดยให้ความสำคัญกับการได้รับรางวัลตอบแทน ทั้งรางวัลที่เป็นวัตถุหรือการตอบแทนทางกาย วาจา และใจ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม ในขั้นนี้บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการผลประโยชน์ รางวัล และสิ่งแลกเปลี่ยน เป็นสิ่งตอบแทน

โคลเบิร์ต อธิบายว่า ในขั้นนี้บุคคลจะสนใจทำตามกฎข้อบังคับ เพื่อประโยชน์หรือความพอใจของตนเอง หรือทำดีเพราะอยากได้ของตอบแทน หรือรางวัล ไม่ได้คิดถึงความยุติธรรมและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น พฤติกรรมของบุคคลในขั้นนี้ทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง แต่มักจะเป็นการแลกเปลี่ยนกับคนอื่น เช่น ประโยค “ถ้าเธอทำให้ฉันฉันจะให้.....ตอบแทน” เป็นต้น

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level)

พัฒนาการในระดับนี้เป็นระดับที่บุคคลเรียนรู้ที่จะกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตน ตามความคาดหวังของบิดา มารดา กลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก หรือของชาติ กระทำตามกฎหมาย บ้านเมือง หรือกฎเกณฑ์ของศาสนา รู้จักที่จะเอาใจเขามาใส่ใจเรา ถือว่าทุกคนมีหน้าที่ที่จะรักษามาตรฐานทางจริยธรรม มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทของตนได้อย่างเหมาะสมเมื่ออยู่ในสังคม แบ่งออกได้เป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 3 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคม สำหรับ “เด็กดี” (*Interpersonal Concordance of “Good boy , nice girl” Orientation*) บุคคลจะใช้หลักทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ ใช้เหตุผลเลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับโดยเฉพาะเพื่อน เพื่อเป็นที่ชื่นชมและยอมรับของเพื่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นเพื่อต้องการรักษาสัมพันธภาพที่ดี ในขั้นนี้บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้เขาพอใจและยกย่องชมเชย ทำให้บุคคลไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน

โคลเบิร์ต อธิบายว่า พัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้เป็นพฤติกรรมของ “คนดี” ตามมาตรฐานหรือความคาดหวังของบิดา มารดาหรือเพื่อนวัยเดียวกัน พฤติกรรม “ดี” หมายถึงพฤติกรรมที่จะทำให้ผู้อื่นชอบและยอมรับ หรือไม่ประพฤติดีเพราะเกรงว่าพ่อแม่จะเสียใจ

ชั้นที่ 4 กฎและระเบียบ (*“Law-and-order” Orientation*) จะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม โดยปฏิบัติตามระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด เรียนรู้การเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ปฏิบัติตามหน้าที่ของสังคมเพื่อดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ในสังคม ในขั้นนี้บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหน้าที่ของสังคม โดยบุคคลรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของเขาในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น จึงมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดให้ หรือคาดหวังไว้

โคลเบิร์ต อธิบายว่า เหตุผลทางจริยธรรมในขั้นนี้ ถือว่าสังคมจะอยู่ด้วยความมีระเบียบเรียบร้อยต้องมีกฎหมายและข้อบังคับ คนดีหรือคนที่มีความประพฤติถูกต้องคือคนที่

ปฏิบัติตามระเบียบบังคับหรือกฎหมาย ทุกคนควรเคารพกฎหมาย เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และความเป็นระเบียบของสังคม

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณญาณ หรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post - Conventional Level)

พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ ผู้ทำหรือผู้แสดงพฤติกรรมได้พยายามที่จะตีความหมายของหลักการและมาตรฐานทางจริยธรรมด้วยวิจารณญาณ ก่อนที่จะยึดถือเป็นหลักของความประพฤติที่จะปฏิบัติตาม การตัดสินใจ “ถูก” “ผิด” “ไม่ควร” มาจากวิจารณญาณของตนเอง ปราศจากอิทธิพลของผู้มีอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก กฎเกณฑ์ – กฎหมาย ควรจะตั้งบนหลักความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกของสังคมที่ตนเป็นสมาชิก ทำให้บุคคลตัดสินใจขัดแย้งของตนเองโดยใช้ความคิดไตร่ตรองอาศัยค่านิยมที่ตนเชื่อและยึดถือเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ จะปฏิบัติตามสิ่งที่สำคัญมากกว่าโดยมีกฎเกณฑ์ของตนเอง ซึ่งพัฒนามาจากกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป โคลเบอร์กแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Social Contract Orientation)

บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำโดยคำนึงถึงประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ เคารพการตัดสินใจที่จะกระทำด้วยตนเอง ไม่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามค่านิยมของตนและมาตรฐานของสังคม ถือว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงได้ โดยพิจารณาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ในขั้นนี้บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามมาตรฐานของสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยบุคคลเห็นความสำคัญของคนหมู่มากจึงไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ พฤติกรรมที่ถูกต้องจะต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัว ผสมผสานกับมาตรฐานซึ่งได้รับการตรวจสอบและยอมรับจากสังคม

โคลเบอร์ก อธิบายว่า ชั้นนี้เน้นถึงความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกสมควรที่จะปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิของบุคคลก่อนที่จะใช้เป็นมาตรฐานทางจริยธรรม ได้ใช้ความคิดและเหตุผลเปรียบเทียบว่า สิ่งไหนผิดและสิ่งไหนถูก ในขั้นนี้การ “ถูก” และ “ผิด” ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความคิดเห็นของบุคคลแต่ละบุคคล แม้ว่าจะเห็นความสำคัญของสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างบุคคล แต่เปิดให้มีการแก้ไขโดยคำนึงถึงประโยชน์และสถานการณ์แวดล้อมในขณะนั้น

ชั้นที่ 6 หลักการคุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle Orientation) เป็นขั้นที่เลือกตัดสินใจที่จะกระทำโดยยอมรับความคิดที่เป็นสากลของผู้เจริญแล้ว ในขั้นนี้บุคคลจะแสดง

พฤติกรรมเพื่อทำตามหลักการคุณธรรมสากล โดยคำนึงความถูกต้องยุติธรรมยอมรับในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ มีอุดมคติและคุณธรรมประจำใจ มีความยืดหยุ่นและยึดหลักจริยธรรมของตนอย่างมีสติ ด้วยความยุติธรรม และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคล ละอายและเกรงกลัวต่อบาป

โคลเบิร์ต อธิบายว่า ชั้นนี้เป็นหลักการมาตรฐานจริยธรรมสากล เป็นหลักการเพื่อมนุษยธรรม เพื่อความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชนและเพื่อความยุติธรรมของมนุษย์ทุกคน ในชั้นนี้สิ่งที่ “ถูก” และ “ผิด” เป็นสิ่งที่ขึ้นมโนธรรมของแต่ละบุคคลที่เลือกยึดถือ

จากทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของโคลเบิร์ต จะพบได้ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมระดับที่ 3 ของทฤษฎีนี้ เป็นการกระทำจากความนึกคิดและวิจรรณญาณของตนเอง และกระทำตามสิ่งที่สำคัญมากกว่าโดยมีกฎเกณฑ์ของตนเองเป็นสำคัญนั้น มีความใกล้เคียงกับความหมายของจิตจริยธรรม ซึ่งเป็นการกระทำจากความคิดของตนเองโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า จิตจริยธรรม เป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางจริยธรรมระดับที่ 3 ของทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ต ส่วนระดับที่ 1 และ 2 คือการกระทำพฤติกรรมจริยธรรม แต่ยังไม่ถึงขั้นของจิตจริยธรรม

องค์ประกอบของจิตจริยธรรม

มีนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศได้ทำการศึกษาว่า จริยธรรม องค์ประกอบอะไรเพื่อใช้ในการชี้วัดว่า บุคคลหนึ่ง ๆ นั้นมีจริยธรรมหรือไม่ ดังเช่นที่ วีริวีย์ คงศักดิ์ (2555: 48) ได้กล่าวว่า จริยธรรม มีลักษณะเป็นกฎเกณฑ์หรือคำแนะนำที่เป็นเงื่อนไขให้คนในสังคมปฏิบัติตามเพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมนั้นได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี เมื่อมีการฝ่าฝืนจะได้รับการตักเตือนหรือ “ลงโทษทางสังคม” ด้วยการระงับมิให้เป็นสมาชิกของสังคมนั้น ๆ เป็นการชั่วคราว และโทษสูงสุด คือการถูกขับออกจากสังคมนั้นอย่างถาวร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2526: 2) ที่ได้กล่าวว่า จริยธรรมเป็นสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความดีความถูกต้องแก่สังคมในระดับต่าง ๆ และจะเกิดขึ้นเมื่อคนมีความขัดแย้งเกี่ยวกับคุณธรรมหรือค่านิยมตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป เช่น ถ้ามีเหตุการณ์ขัดแย้งเกิดขึ้น ทำให้เราตกอยู่ในสภาพที่ต้องแก้ปัญหาแล้วเราตัดสินใจแก้ปัญหาโดยยึดผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาเพื่อสังคม แสดงว่าเรามีจริยธรรมสูงกว่าคนที่แก้ปัญหาเพื่อประโยชน์ตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ เอาไว้ ดังนี้

สุรารค์ โค้วตระกูล (2556: 401) ได้กล่าวถึงลักษณะของคุณธรรมจริยธรรมไว้ดังนี้

1. คุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้
2. คุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ องค์ประกอบเชิงพุทธิปัญญา หรือความรู้คิด องค์ประกอบเชิงความรู้สึกและอารมณ์ และองค์ประกอบเชิงพฤติกรรม
3. พัฒนาการทางจริยธรรมนั้น เกิดขึ้นควบคู่กับพัฒนาการทางเซาว์ปัญญา
4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมบางอย่างเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ตัวอย่างเช่น ความซื่อสัตย์ บุคคลบางคนอาจไม่โกงเกี่ยวกับการเงิน แต่อาจโกงในเวลาสอบ เป็นต้น
5. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม อาจกล่าวได้ว่ามี 3 ประเภท คือ

5.1 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่มีลักษณะสากล คือ เหมือนกับพฤติกรรมในวัฒนธรรม หรือสังคมอื่นทั่วโลก

5.2 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่เหมือนกับพฤติกรรมของกลุ่มชน ชุมชน หรือสังคมที่ บุคคลนั้นเป็นสมาชิก

5.3 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะคน ทำให้คนนั้นต่างจากคนอื่น เป็นปัจเจกบุคคล

Kitchener (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551: 8; อ้างอิงจาก Kitchener. 2000) ได้กล่าวถึงหลักคุณธรรมจริยธรรม 5 ประการ ประกอบด้วย

1. การเคารพในเสรีภาพ (Respect autonomy) บุคคลมีสิทธิในการตัดสินใจในการดำรงชีวิต หรือทำการใด ๆ อย่างเสรีตามความคิดและการเลือกกระทำของแต่ละบุคคล ดังนั้นผู้อื่นจึงไม่ควรไปรบกวนความสุขหรือสวัสดิภาพส่วนตัวของคนอื่น

2. ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น (Do not harm) บุคคลต้องระมัดระวังการทำร้ายผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกายหรือจิตใจ

3. รู้จักสร้างประโยชน์ให้ผู้อื่น (Benefit other) บุคคลต้องพยายามที่จะทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น

4. มีความยุติธรรม (Be just) บุคคลต้องมีความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยเท่าเทียมกัน ทุกคน และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เดียวกัน

5. มีความซื่อสัตย์ (Be faithful) บุคคลต้องการรักษาคำมั่นสัญญา เคารพผู้อื่น รวมทั้งการบอกกล่าวแต่ข้อเท็จจริง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 7) ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2551: 122-125) ได้สรุปตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมแบ่งออกเป็น 3 ชุด 14 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1. ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วย

1.1 ความเป็นอิสระ หมายถึง การเคารพ ศรัทธา และนับถือตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง ดูแลเอาใจใส่ รักษาสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจอย่างเหมาะสม มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองในการปฏิบัติงานและดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง

1.2 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน หมายถึง ความตั้งใจ กระตือรือร้น ใฝ่รู้ ขวนขวายหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มุ่งมั่นจริงจังที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 ความมีวินัย หมายถึง ความเคารพและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย รวมถึงค่านิยมที่ดี และจารีตประเพณีของสังคม

1.4 ความอดทน หมายถึง ความเข้มแข็งทางร่างกายและจิตใจ สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค สามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นปกติ และปรับตัวได้แม้เผชิญกับปัญหาอุปสรรค และสิ่งยั่วยั่วต่าง ๆ

2. ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมประโยชน์ปัจจุบัน ประกอบด้วย

2.1 ฉันทะ หมายถึง ความพอใจ ความยินดี และความรักในสิ่งที่ถูกต้องดีงามที่ดำเนินการอยู่ และปรารถนาที่จะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

2.2 ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จและความเป็นเลิศ ท่ามกลางกำลังกาย กำลังใจ โดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลดียิ่งขึ้น

2.3 ความประหยัด หมายถึง การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยใช้เวลา แรงงาน และทรัพยากรทั้งของตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า

2.4 ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การยึดมั่นความจริง ความถูกต้องดีงามเป็นหลัก ในการดำเนินชีวิตทั้งทางกาย วาจา และใจ มีความจริงใจ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องไม่บิดเบือน รู้จักรักษา ความลับ หลีกเลี่ยงการมีผลประโยชน์ทับซ้อน มีความละเอียดและเกรงกลัวที่จะประพฤติดัง

2.5 ความมีสติสัมปชัญญะ หมายถึง การรู้ตัวทั่วพร้อม การรู้เท่าทันในสิ่งต่าง ๆ โดยสามารถพิจารณาหาวิถีทางที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ เหตุผลที่ดีประกอบการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำการใด ๆ

3. ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมประโยชน์เบื้องต้น ประกอบด้วย

3.1 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความเอาใจใส่ จดจ่อและมุ่งมั่นต่อหน้าที่อย่างเต็ม ความสามารถ เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ภายในเวลาที่กำหนด การเสียสละ กำลังกาย กำลังใจและกำลังทรัพย์สิ้นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การรู้จักสิทธิหน้าที่ของตน และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ พร้อมทั้งจะยอมรับผลของการกระทำของตนเอง และปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3.2 ความยุติธรรม หมายถึง การให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ การยอมรับและเข้าใจ ในอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดของผู้อื่น การคิดและการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน และมีความเที่ยงตรงในการตัดสินใจ

3.3 ความสามัคคี หมายถึง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ปฏิบัติหน้าที่อย่างประสาน สอดคล้องกันให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน

3.4 ความเป็นกัลยาณมิตร หมายถึง การมีสัมมาคารวะ ความปรารถนาให้ผู้อื่นมี ความสุข การเป็นเพื่อนที่ดี สามารถแนะนำช่วยเหลือเกื้อกูลให้ผู้อื่นประพฤติดชอบและมี ความเจริญก้าวหน้า

3.5 ความกตัญญูกตเวที หมายถึง การรู้จักสำนึกในบุญคุณผู้อื่น ความเคารพบูชาผู้มี พระคุณ และการตอบแทนบุญคุณทั้งกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: ออนไลน์) ได้กำหนดคุณธรรมพื้นฐานสำคัญที่ควรเร่งปลูกฝัง 8 ประการ ได้แก่

1. ขยัน คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อดทนไม่ ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ความขยันต้องควบคู่กับการใช้ปัญญา แก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จตาม ความมุ่งหมาย ผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อ เรื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร เป็นคนสู้งาน มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

2. ประหยัด คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

3. ซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรง ไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดภัยจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรง ทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช้เล่ห์กล คดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

4. มีวินัย คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเอง และวินัยต่อสังคม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน/องค์กร/สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ

5. สุขภาพ คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ ผู้ที่มีความสุขภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่น ทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้ที่มีมารยาทวางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

6. สะอาด คือ ปราศจากความมัวหมอง ทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใส เป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น ผู้ที่มีความสะอาด คือ ผู้รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะ ผีกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ

7. สามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกัน ปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ การเกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาไรต์เอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างว่า ความสามัคคี ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตน ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง แก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้ที่มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

8. มีน้ำใจ คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และ

ผู้อสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการ เพื่อบรรเทา ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

จรรยาพร ธรณินทร์ (ม.ป.ป.: ออนไลน์) ได้กำหนดจรรยาบรรณนักเรียนนักศึกษา 10 ประการ ดังนี้

1. พึ่งหาโอกาสเรียนรู้ ให้เข้าใจใช้เหตุผลโดยเร็วที่สุดตามระดับวัย
  2. พึ่งรับทุกอย่างด้วยเหตุผล พึ่งรับพิจารณาความคิดอย่างมีเหตุผลถึงแม้จะยังไม่เห็นด้วย เคารพความคิดผู้อื่นโดยยึดถือการประนีประนอม และหาทางสายกลาง
  3. การเรียนไม่ใช่เป็นการกอบโกย เอาเปรียบผู้อื่น
  4. ให้ถือว่าสังคมโรงเรียน/สถาบันการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตจริง
  5. สร้างสังคมในโรงเรียน/สถาบันการศึกษาในอุดมการณ์ปรับปรุงให้ทันสมัยทันเหตุการณ์
- เสมอ

6. สุจริตในการทำการบ้านและในการสอบ
7. ถือว่าเกียรติอยู่นเหนือผลประโยชน์ใด ๆ
8. ฝึกน้ำใจนักกีฬาในการแข่งขันทุกประเภท
9. ให้เกียรติครูอาจารย์และเพื่อนเสมอ
10. ถือว่าสิทธิจะต้องแลกเปลี่ยนกับหน้าที่และความรับผิดชอบเสมอ

รัฐบาลไทย (2557: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนด ค่านิยม 12 ประการเพื่อสรรค์สร้างชาติไทยให้เข้มแข็ง ดังนี้

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี

11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายและเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา

12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผนวกกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจริยธรรม สามารถสรุปได้ว่า ความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย มีน้ำใจ และใฝ่เรียนรู้ (รายละเอียด การศึกษาอยู่ในบทที่ 4) ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมความหมายของทั้ง 6 องค์ประกอบและสร้างเป็นนิยาม ความหมายเพื่อการศึกษาองค์ประกอบเชิงสำรวจต่อไป ดังนี้

ขยันหมั่นเพียร

การไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวงต่อความยากลำบากและมีความอดทน (สุพัตรา สุภาพ. 2541: 25)

ความมานะพยายามเอาใจใส่ต่องานด้วยความกระตือรือร้น ไม่นิ่งเฉยให้เวลาว่างไปโดยเปล่าประโยชน์ และมีได้ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือความต้องการ (นวลละออง แสงสุข. 2544: 19)

ความแก่งกล้า เข้มแข็ง กระตือรือร้นในธรรม หรือสิ่งที่ปัญญาเห็นได้ อาจหาญในความดีมีกำลังใจสู้กิจ บากบั่น รุดไปข้างหน้า ยึดจิตใจไว้ได้ ไม่ให้หลุดหลุดลอยหรือ ท้อแท้ (ธรรมปิฎก, พระ. 2545: 880)

ทำการงานอย่างแข็งขันไม่ปล่อยปละละเลย ทำหรือประพฤติเป็นปรกติสม่ำเสมอ ไม่เกียจคร้าน แข็งแรง เข้าที่ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546: 166)

การมีพฤติกรรมเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย การลงมือ ทำงานทันทีที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นมาบังคับ การทำงาน อย่างตั้งใจเต็มความสามารถ เมื่อมีอุปสรรคพยายามแก้ไข เพื่อให้งาน สำเร็จลุล่วงโดยไม่ละทิ้งงาน เมื่อมีเวลาว่างก็มักใช้ไปในการทบทวนฝึกฝนสิ่งที่ได้เรียนรู้ มา หรือทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551: 28)

เป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ/ความเป็นเลิศ ทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังใจ โดยไม่เห็นแก่เหนื่อยยาก เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลดียิ่งขึ้น (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551: 123)

จากนิยามความหมายของ ขยันหมั่นเพียร สามารถสรุปได้ว่า ขยันหมั่นเพียร หมายถึง คุณลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่งที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างจริงจังและต่อเนื่องที่จะประกอบกิจการหน้าที่ของตน

ประหยัด

เป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยใช้เวลา แรงงาน และทรัพยากร ทั้งของตนเอง และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า (ศูนย์พัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551: 123)

การรู้จักเก็บออม ใช้สิ่งของต่าง ๆ เท่าที่จำเป็น และคุ้มค่า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 28)

ระวังการใช้จ่ายหรือระวังการใช้จ่ายสิ่งต่าง ๆ ไม่ให้หมดเปลืองไปโดยไม่สมควร (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. 2552: ออนไลน์)

จากนิยามความหมายของ ประหยัด สามารถสรุปได้ว่า ประหยัด หมายถึง คุณลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่งที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ

ซื่อสัตย์

ประพฤติตรงและจริงใจ, ไม่คิดคดทรยศ, ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546)

เป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงการยึดมั่นความจริง ความถูกต้องตั้งมั่นเป็นหลักในการดำเนินชีวิตทั้งทางกาย วาจา และใจ มีความจริงใจ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องไม่บิดเบือน รู้จักรักษาความลับ หลีกเลี่ยงการมีผลประโยชน์ทับซ้อน มีความละเอียดและเกรงกลัวที่จะประพฤติชั่ว (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551: 124)

การทำตามข้อตกลง ตรงไปตรงมา ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ไม่คดโกง พุดตามความเป็นจริง ไม่เสแสร้ง ไม่กลับกลอก รักษาสัจจะ ไม่ใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551: 28)

คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: 19)

จากนิยามความหมายของ ซื่อสัตย์ สามารถสรุปได้ว่า ซื่อสัตย์ หมายถึง คุณลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่ง que แสดงออกถึงการประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

มีวินัย

การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง กติกา และกฎหมาย ตามที่สังคมได้วางไว้หรือตามที่กลุ่มได้ตกลง อันจะนำมาซึ่งความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง และความปลอดภัย (พนัส หนัหน้าคินทร์ และคณะ. 2542: 38)

เป็นแนวทางการประพฤติหรือระเบียบแบบแผนการปฏิบัติตน อันเป็นที่พึงปรารถนาและเป็นที่ยอมรับว่ามีความถูกต้องเหมาะสมตามความมุ่งหวังของสังคมในแต่ละชุมชนและสังคมโดยทั่วไป (กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. 2544: 7)

สามารถบังคับ ควบคุมตนเอง ให้แสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอจากปัจจัยภายในตนเอง ประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม เป็นผลดีต่อตนเองและส่วนรวมตามกฎกติกาของสังคม (วิภา ประชากุล. 2549: 20)

เป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงความเคารพและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย รวมถึงค่านิยมที่ดี และจารีตประเพณีของสังคม (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551: 123)

การยึดมั่นที่จะประพฤติตนตามแบบแผน ระเบียบข้อบังคับ และ ข้อปฏิบัติที่ถูกต้องดั่งามอย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น โดยไม่หวั่นไหวตามสิ่งยั่วยุภายนอกหรือความต้องการอื่นที่จะมาเบี่ยงเบนแบบแผนพฤติกรรมของตน (สำนักงานเลขาธิการการศึกษา. 2551: 28)

จากนิยามความหมายของ มีวินัย สามารถสรุปได้ว่า มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่ง que แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ กฎหมาย มารยาท และระเบียบปฏิบัติ ที่มีต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน หรือสังคม ตามบทบาทและความรับผิดชอบของตน

มีน้ำใจ

เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น แนะนำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์โดยไม่หวังแทน แนะนำหลักการดำเนินชีวิตโดยอาศัยหลักธรรมและประสบการณ์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ การเสียสละสุขและผลประโยชน์ส่วนตน เพื่อสุขและผลประโยชน์ส่วนรวม (พระเทพคุณาภรณ์. ม.ป.ป.: ออนไลน์)

การแสดงออกถึงการอาสาหรือเต็มใจที่จะช่วยเหลือหรือทำเพื่อผู้อื่น ส่วนรวม สังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551: 28)

จากนิยามความหมายของ มีน้ำใจ สามารถสรุปได้ว่า มีน้ำใจ หมายถึง คุณลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่ง que แสดงออกถึงการเป็นผู้ให้ ช่วยเหลือบุคคลอื่นหรือสังคมด้วยความกระตือรือร้น มีเมตตากรุณา

ใฝ่เรียนรู้

ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักการประดิษฐ์ ค้นคว้ารู้เท่าทันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (นิรันดร์ ตั้งธีระบัณฑิตกุล และคณะ. 2543: 3)

คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงความกระตือรือร้น สนใจเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (ยุพิน โภจนทา และคณะ. 2544: 11)

คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: 27)

จากนิยามความหมายของ ใฝ่เรียนรู้ สามารถสรุปได้ว่า ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่ง que แสดงออกถึงความสนใจในการแสวงหาความรู้จากสิ่งรอบตัวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตจริยธรรม

จรัญ ศรีบัวนำ (ศูนย์คุณธรรม. 2551: 302) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร” ได้กำหนดตัวแปรจริยธรรมไว้ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความกตัญญูกตเวที ความประหยัด และความเสียสละ

ธรรมวิมล สุขเสริม และ โยชิ ทาคาฮาชิ (2012: 12-13) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สมรรถนะในตนในฐานะตัวแปรส่งผ่านของความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้และพฤติกรรมจริยธรรมจาก

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร” ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมขึ้น โดยได้กำหนดตัวแปรพฤติกรรมจริยธรรมไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความกตัญญู

นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับสังคมไทยและตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้น ในด้านความเที่ยง (Reliability) ความตรง (Validity) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเป็นประโยชน์ (Utility) ความเหมาะสม (Appropriateness) และความเชื่อถือได้ (Credibility) เพื่อวิเคราะห์ความไว (Sensitivity) และความไม่แน่นอน (Uncertainty) ของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมเมื่อใช้แหล่งข้อมูลและวิธีการรวมคะแนนตัวบ่งชี้ที่แตกต่างกัน และเพื่อสำรวจสภาพคุณธรรมของประชาชนในสังคมไทยตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม โดยสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างทุกภูมิภาคของประเทศไทย จำนวน 12,941 คน ผลการวิจัย มีดังนี้

ด้านสถิติเบื้องต้นของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม พบว่า ความเป็นอิสระ ความมีวินัย ความอดทน ความกตัญญูกตเวทีก ความขยันหมั่นเพียร กลุ่มตัวอย่างมีการยอมรับในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ความมีฉันทะมีการยอมรับในระดับต่ำค่อนข้างปานกลาง ความมีสติสัมปชัญญะมีการยอมรับในระดับปานกลาง และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ความประหยัด ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความสามัคคี ความเป็นกัลยาณมิตร มีการยอมรับในระดับสูง

ด้านความไม่แน่นอนและความไวของตัวบ่งชี้ พบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงสำหรับกลุ่มตัวอย่าง

ด้านคุณภาพตัวบ่งชี้ พบว่า คุณภาพตัวบ่งชี้มี 6 ด้าน คือ ความเที่ยง ส่วนใหญ่มีความเที่ยงปานกลาง ยกเว้นตัวบ่งชี้ด้านฉันทะมีค่าต่ำสุด (.202) ความตรง โมเดลโครงสร้างองค์ประกอบของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมทั้ง 14 ตัวบ่งชี้มีความตรงเชิงโครงสร้างในระดับดีมาก ความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้คิดเป็นร้อยละ 77.94 ความเป็นประโยชน์ที่ให้สารสนเทศตรงตามความต้องการในการนำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ ได้ เช่น การศึกษาติดตามพัฒนาการตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่คัดสรรความเหมาะสมประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามีความสำคัญต่อสังคมไทยที่พัฒนาขึ้นซึ่งตั้งอยู่บนกรอบความคิดที่ได้จากผลการวิจัยในโครงการดังกล่าว ความเชื่อถือเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ด้านสภาพคุณธรรมจริยธรรมของประชาชนในสังคมไทยตามตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้น พบว่าคะแนนและลำดับของคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้ง 14 ด้านของเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนคุณธรรมจริยธรรมด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุด รองลงมาคือ การมีสติสัมปชัญญะและ

ความเป็นกัลยาณมิตร แต่คุณธรรมจริยธรรมด้านฉันทะต่ำสุด รองลงมาคือความซื่อสัตย์และความมีวินัย

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) ได้จัดทำรายงานการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อประเมินสถานภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อประเมินสถานภาพการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาตามวัยและ/หรือการพัฒนาสมองเป็นฐานเพื่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อประเมินปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาจากโรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 26 โรงเรียน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต และการศึกษาเอกสารหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ผลการศึกษาสรุปได้ตามประเด็นต่อไปนี้

คุณธรรมจริยธรรมที่กำหนด พบว่า คุณธรรมจริยธรรมส่วนใหญ่ยังมีลักษณะเป็นขนบธรรมเนียมนิยมที่เน้นการอบรมปลูกฝังให้นักเรียนอยู่ในกรอบพฤติกรรมของระเบียบวินัย โดยโรงเรียนระดับประถมศึกษา เน้นเรื่องการประหยัดและอดออม ความมีระเบียบวินัย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความซื่อสัตย์สุจริตการใฝ่รู้ใฝ่เรียน การเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การรักษาประเพณีนิยมไทย ความเป็นไทยและมีมารยาทแบบไทย ความรับผิดชอบ รักความสะอาด มีสุขนิสัยที่ดีการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา เป็นต้น

ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาเน้นเรื่อง ความมีระเบียบวินัยเป็นอันดับแรก ตามด้วยความรับผิดชอบ การมีสัมมาคารวะ ความซื่อสัตย์สุจริต การปฏิบัติตามหลักและคำสอนทางศาสนา เสียสละ เป็นต้น และมีคุณธรรมจริยธรรมอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาของกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ เป็นตัวเสริมให้คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมีลักษณะที่กว้างขึ้น หรือเน้นย้ำคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดในระดับโรงเรียน เช่น เรื่องการกล้าแสดงออก การรู้จักใช้เหตุผลหรือการคิดอย่างมีเหตุผล การแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เป็นต้น

ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม จากการศึกษาพบว่า ตัวบ่งชี้ที่พบส่วนใหญ่กำหนดจากพฤติกรรมที่ใกล้ตัวนักเรียน ได้แก่ การเข้าแถวตรงเวลา เข้าห้องเรียนตรงเวลา ส่งงานตามกำหนด ร่วมกิจกรรม มาเรียนสม่ำเสมอ ตั้งใจเรียน รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย รับผิดชอบสิ่งของเครื่องใช้ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย แต่งกายถูกระเบียบ มีมารยาทในการรับประทานอาหาร ปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาศึกษาของโรงเรียนและห้องเรียน มีสัมมาคารวะ เสียสละ มีความซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ขยัน ประหยัด อดทน มีความสามัคคี

สถานภาพด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน พบว่า ด้านที่บุคลากรของโรงเรียนระดับประถมศึกษาพึงพอใจ คือ เรื่องความซื่อสัตย์ การประหยัดและอดออม การมีสัมมาคารวะ ความมีระเบียบวินัย การปฏิบัติตนตามหลักหรือคำสอนทางศาสนา ความรับผิดชอบ เป็นต้น ด้านที่บุคลากรบางส่วนเห็นว่าควรปรับปรุง คือ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย สัมมาคารวะ การปฏิบัติตนตามหลักหรือคำสอนทางศาสนา ส่วนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา คุณธรรมจริยธรรมที่ประสบความสำเร็จ คือ ความมีวินัย การมีสัมมาคารวะ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ รักรักษาสิ่งแวดล้อม และด้านที่บุคลากรเห็นว่าไม่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริม คือ ความมีระเบียบวินัย การมีสัมมาคารวะ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนา แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องอาจรับรู้พฤติกรรมแตกต่างกันโดยบางคนเห็นว่ายอมรับได้ บางคนอาจเห็นว่าเป็นปัญหา

กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ปัจจุบันปัญหาที่พบมาก คือ การติดเกมส์ พบมากกว่าปัญหาเรื่องมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เนื่องจากครูเห็นว่า การคบกันระหว่างเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องปกติของวัย ส่วนปัญหายาเสพติดในปัจจุบันไม่พบ สิ่งที่พบคือการสูบบุหรี่ แต่มีปริมาณน้อยมาก ทั้งนี้นักเรียนยังเห็นว่าเป็นเรื่องความโก้ ทำตามเพื่อน แต่หากเปรียบเทียบระดับการส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน การติดเกมส์จะส่งผลกระทบในวงกว้างกว่า และมีนักเรียนจำนวนมากเข้าไปเกี่ยวข้อง การเล่นเกมส์นำไปสู่ปัญหาการมั่วสุม การหนีเรียน ไม่สนใจภาระหน้าที่อื่น เสี่ยงสุขภาพ และเสียชีวิต โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่นำเอากระบวนการเรียนรู้ที่ใช้การพัฒนาตามวัยหรือพัฒนาสมองเป็นฐานมาใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม หากนักเรียนจะมีโอกาสได้คิด ได้ใช้เหตุผลในการทำงานมักปรากฏในการทำโครงการพิเศษนอกห้องเรียน ได้แก่ กิจกรรมกีฬา เป็นต้น และนักเรียนที่มีโอกาสในการพัฒนาความสามารถในการคิดมากกว่าผู้อื่นคือนักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากิจกรรม เช่น ประธานนักเรียน หัวหน้าห้อง และผู้นำในชมรมนักเรียน

มุกิตา ชัยเพชร และคณะ (มกราคม 2557) ได้ทำการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามวัดความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา และ 2) แบบสอบถามความต้องการของสถานประกอบการและสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษา

อาชีวศึกษา สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้ให้ข้อมูลการพิจารณาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม คือผู้เชี่ยวชาญด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน 2) ผู้ให้ข้อมูลการค้นห่องค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรม ได้มาโดยการสุ่มแบบสามขั้นตอนจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 แห่ง 5 ภูมิภาค และสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 150 คน 2) ผู้บริหารและหัวหน้างานในสถานประกอบการ จำนวน 150 คน

ผลการวิจัยพบว่า มีตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสม จำนวน 37 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมระดับปานกลางถึงมาก (อยู่ระหว่าง 1.75-3.00) และผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ได้ 7 องค์ประกอบ (ความแปรปรวนรวม=65.08 %) ประกอบด้วย พื้นฐานแห่งการเรียนรู้ธรรมาภิบาลต่อเพื่อนมนุษย์ ความพอเพียงแห่งการดำรงชีวิต การคำนึงทางจิต เกียรติภูมิแห่งตน การมุ่งประกอบอาชีพ และการดำรงแห่งตนซึ่งองค์ประกอบแรก คือ พื้นฐานแห่งการเรียนรู้สามารถอธิบายคุณธรรมจริยธรรมได้สูงสุด (ความแปรปรวนองค์ประกอบแรก =12.73 %) มี 8 ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความมีวินัย ความสามัคคีความเสียสละ ความศรัทธาในวิชาชีพและความสนใจใฝ่รู้

งานวิจัยเหล่านี้จะมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับงานวิจัยนี้ โดยนำไปใช้เพื่อการวิเคราะห์ผลและสรุปผลเพื่ออ้างอิงถึงความสอดคล้องต่องานวิจัยต่าง ๆ ต่อไป เพื่อให้งานวิจัยนี้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 60,143 คน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 63,303 คน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,992 คน และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 27,074 คน รวมทั้งสิ้น 153,512 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากร แยกตามกลุ่มโรงเรียน จำนวนโรงเรียน และระดับชั้น

กลุ่ม โรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)			รวม
		ม.4	ม.5	ม.6	
สพม.1	67	20,363	20,276	19,504	60,143
สพม.2	52	21,989	21,436	19,878	63,303
สช.	73	9,102	8,980	8,992	27,074
กทม.	9	1,139	1,107	836	2,992
รวม	201	52,593	51,709	49,210	153,512

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ และ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านจริยธรรม หรือเป็นผู้ที่เคยทำงานวิจัยทางด้านจริยธรรม จำนวน 5 ท่าน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,099 คน จากการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ แฮร์และคณะ (Hair, J.F. et al. 1998) โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เริ่มต้นจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใน 4 กลุ่มโรงเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนละ 5 โรงเรียน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแต่ละโรงเรียนแบ่งนักเรียนออกเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการสุ่มนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง แยกตามกลุ่มโรงเรียน จำนวนโรงเรียน และระดับชั้น

กลุ่มโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)			รวม
		ม.4	ม.5	ม.6	
สพม.1	5	127	99	51	277
สพม.2	5	136	96	52	284
สช.	5	117	123	49	289
กทม.	5	92	112	45	249
รวม	20	472	430	197	1,099

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่

2.1 การหาความหมายและองค์ประกอบของจิตจริยธรรม เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษา รวบรวม และสรุปข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 สร้างข้อคำถามปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีข้อคำถามดังนี้

- 1) ท่านคิดว่าจิตจริยธรรมควรมีความหมายว่าอย่างไร
- 2) บุคคลที่มีพฤติกรรมแบบใดจึงจะถือว่ามีจิตจริยธรรม
- 3) นักเรียนวัยรุ่นแบบใดจึงจะถือว่ามีจิตจริยธรรม
- 4) ท่านคิดว่าจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

2.1.3 นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับข้อคำถามและแนวทางการถามคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2 การศึกษาองค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร
เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

2.2.1 ศึกษา รวบรวมและสรุปข้อมูลที่ได้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2.2.2 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร โดยเป็นข้อคำถามแบบให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกสร้างโดยอ้างอิงจากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ให้ตัวเลือกของชั้นที่ 1 และ 2 เป็นตัวลวง และตัวเลือกชั้นที่ 3 เป็นคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว โดยสร้างทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ ขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย มีน้ำใจ และใฝ่เรียนรู้ องค์ประกอบละ 15 ข้อ รวมทั้งสิ้น 90 ข้อ

ตัวอย่างข้อคำถามมีดังนี้

องค์ประกอบด้านขยันหมั่นเพียร

0. ระหว่างที่เรียนอยู่ในห้องเรียน ฉันไม่ค่อยเข้าใจเรื่องที่ครูสอนมากนัก ฉันจะ

- ก. นั่งเฉยๆ ไม่ยกมือถาม เพราะกลัวเพื่อนโหล
- ข. ตั้งใจเรียนต่อไป เคียวก็รู้เรื่องเอง
- ค. ยกมือขึ้นถามเพื่อให้ครูตอบข้อสงสัยของฉัน

องค์ประกอบด้านประหยัด

0. เมื่อฉันออกไปซื้อกระดาษสำหรับจัดบอร์ดของโรงเรียน ฉันจะ

- ก. เลือกกระดาษในราคาที่เหมาะสมโดยนำมาเปรียบเทียบกัน
- ข. เลือกกระดาษแบบที่เพื่อนบอก
- ค. เลือกกระดาษคุณภาพดีๆ เพื่อนจะได้ไม่ตำหนิ

องค์ประกอบด้านข้อเท็จจริง

0. วันนี้เป็นวันหยุดพิเศษ ในช่วงเย็นเป็นเวลาที่ต้องไปเรียนพิเศษ แต่ผอ.คุณภาพย่นตร์เรื่องใหม่เข้าโรงพอดีแล้วอยากดูมาก ๆ เพื่อนก็มาถามว่า “นี่ หนังสือใหม่แล้วนะ ไปดูกันรีเปลา” ฉันติดสั๊กพักจึงบอกเพื่อนว่า

- ก. ไม่ไปดูหรอก ฉันต้องไปเรียนพิเศษนะ
- ข. ไปไม่ได้นะ เดี่ยวจะเรียนพิเศษไม่ทันคนอื่น
- ค. ไปดูดีกว่า ขาดเรียนพิเศษวันเดียวไม่เป็นไรหรอก

องค์ประกอบด้านมีวิหัย

0. ทุกครั้งที่ฉันเป็นเวรทำความสะอาด หลังจากฉันใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดเสร็จ ฉันจะ

- ก. กลับทันที
- ข. เก็บให้เรียบร้อยให้ครูชื่นชม
- ค. เก็บให้เรียบร้อยเป็นมารยาทในการใช้ของส่วนรวม

องค์ประกอบด้านมีน้ำใจ

0. ทางโรงเรียนประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนนำเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่มีสภาพดีแต่ไม่ได้ใช้มาบริจาคที่โรงเรียน เพื่อที่จะไปมอบให้กับชาวชนบทที่ประสบภัยหนาว ฉันจะ

- ก. นำมาบริจาค เพราะใครๆ เขาก็บริจาคกัน
- ข. ไม่นำมาบริจาค เพราะไม่รู้ตัวเองจะได้ประโยชน์อะไร
- ค. นำมาบริจาค เพราะรู้สึกเห็นใจหลังจากที่ดูข่าวในโทรทัศน์

องค์ประกอบด้านใฝ่เรียนรู้

0. เมื่อฉันพบข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือในเฟสบุ๊ค ฉันจะ

- ก. หาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลนี้เชื่อถือได้ไหม
- ข. โปสต์ข้อมูลนี้ลงในเฟสบุ๊คเพื่อจะบอกว่าข้อมูลนี้ไม่น่าเชื่อถือ
- ค. อ่านผ่านๆ และไม่สนใจ เพราะไม่มีประโยชน์อะไรกับตัวของฉัน

2.2.3 นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปตรวจวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านดังภาคผนวกทำการตรวจแบบทดสอบนี้ ทั้งข้อคำถามและตัวเลือกตอบ โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

- +1 แน่ใจว่าข้อคำถาม/ตัวเลือกตอบนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา
- 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถาม/ตัวเลือกตอบนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา
- 1 แน่ใจว่าข้อคำถาม/ตัวเลือกตอบนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา

2.2.4 นำผลที่ได้มาสรุปและคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency : IOC) มากกว่า 0.5 ขึ้นไป องค์กรประกอบละ 8 ข้อ รวม 48 ข้อ และปรับปรุงข้อคำถาม และตัวเลือกให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.5 นำข้อคำถามที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 102 คน

2.2.6 นำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบประเมิน จากนั้นทำการ ตัดจำนวนข้อลงจนเหลือเพียงองค์กรประกอบละ 5 ข้อ รวม 30 ข้อ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20) พบว่า แบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .876 และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านขยันหมั่นเพียร ด้านประหยัด ด้านซื่อสัตย์ ด้านมีวินัย ด้านมีน้ำใจ และด้านใฝ่เรียนรู้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .612, .608, .590, .547, .752 และ .734 ตามลำดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่

3.1 การหาความหมายและองค์ประกอบของจิตจริยธรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลดังนี้

3.1.1 ติดต่อขอหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.1.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามปลายเปิดจาก ผู้เชี่ยวชาญตามวันเวลาที่ได้นัดไว้แล้วด้วยตนเอง

3.1.3 นำข้อมูลที่ได้มาทบทวนเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล

3.2 การศึกษาองค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.2.1 ติดต่อขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

3.2.2 ส่งเอกสารแบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นใน กรุงเทพมหานครแนบหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเป็นพัสดุส่งไปยังโรงเรียนต่างๆ ที่เป็นโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 โรงเรียน พร้อมกับติดต่อเพื่อขอความร่วมมือและชี้แจงแนวทางในการให้นักเรียนทำแบบทดสอบ โดยดำเนินการในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2558 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2559

3.2.3 นำผลที่ได้จากแบบทดสอบมาตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่

4.1 การหาค่าองค์ประกอบของจิตจริยธรรม ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาความหมายและองค์ประกอบของจิตจริยธรรม จากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

4.2 การศึกษาองค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.2.1 สกัดองค์ประกอบ

4.2.2 ทำการหมุนแกน

4.2.3 คัดเลือกจำนวนองค์ประกอบตาม Scree Test

4.2.4 คัดเลือกตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบไม่น้อยกว่า .3 และจำนวนองค์ประกอบไม่น้อยกว่า 3 ตัวแปร เป็น 1 องค์ประกอบ

4.2.5 ตั้งชื่อองค์ประกอบ

4.2.6 นำองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจมาประกอบการสร้างกรอบแนวคิดในการสร้างโมเดลองค์ประกอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าความเชื่อมั่นของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์หาจำนวนองค์ประกอบจิตจรรยาธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร โดยใช้การสกัดองค์ประกอบโดยเทคนิคแกนสำคัญ (Principal Component) และหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการ Varimax โดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
χ^2	แทน	ค่าสถิติ ไค-สแควร์ (Chi-Square)
MSA	แทน	ค่าความพอเพียงของการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
df	แทน	จำนวนคู่ของตัวบ่งชี้
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของจิตจริยธรรม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 การศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของจิตจริยธรรม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของจิตจริยธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว แต่เนื่องจากข้อมูลนั้นอาจยังไม่ชัดเจนพอ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มี

ความรู้ความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับด้านจริยธรรม เพื่อค้นหาเพิ่มเติมว่าจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นควรมีองค์ประกอบใดบ้าง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้แก่

1. พระไพศาล วิสาโล เจ้าอาวาสวัดป่าสุคะโต จังหวัดชัยภูมิ
2. พระศรีปริยัติเมธี เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. พระครูสุธีธรรมานุกาญจน เจ้าอาวาสวัดคลองวาฬ และผู้ดำเนินรายการวิทยุทางด้านธรรมะจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเป็นผู้ทำงานวิจัยกับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
5. อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอบล อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้นมีดังนี้

นักเรียนที่มีจิตจริยธรรมคือนักเรียนที่ไม่เห็นแก่ตัว กระทำตนให้เป็นประโยชน์ ไม่เป็นคนรกรอก เอาใจเขามาใส่ใจเรา แบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่น
(สัมภาษณ์พระไพศาล วิสาโล เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2557)

จากการสัมภาษณ์พระไพศาลวิสาโล สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีจิตจริยธรรมคือนักเรียนที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

หลักธรรมหนึ่งที่ต้องประพฤติปฏิบัติในฐานะนักเรียนนะ คือหลักสังคหวัตถุ สังคหะ หรือสงเคราะห์เนี่ย หมายความว่าหลักธรรมนี้จะสงเคราะห์ให้เรามีความสุขในทุกๆ วัน ข้อที่หนึ่งคือการให้ ควรรู้จักแบ่งปันซึ่งกันและกัน มีน้ำใจต่อผู้อื่น เมื่อเราให้ย่อมมีการให้ตอบกลับมาไม่ช้าก็เร็ว การเป็นนักเรียนต้องมีน้ำใจต่อเพื่อนต่อฝูง มีอะไรก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจึงจะถือว่าเป็นเพื่อนที่ดี ต่อครูอาจารย์ก็ควรมีน้ำใจช่วยเหลืออาจารย์ เช่น ช่วยยกของ คือการให้เนี่ยมันไม่ใช่แค่ให้ของหรือทรัพย์สินเงินทอง กำลังกายก็ได้ กำลังใจก็ได้ ให้ความรู้ ให้ความคิดเห็นก็ได้ เห็นเพื่อนเหนื่อยเพื่อนท้อใจเพื่อนมีปัญหา ก็เข้าไปคุยไปปลอบประโลมให้เพื่อนคลายทุกข์ นี่ก็ถือเป็นการให้ ข้อที่สองคือการพูด พูดอย่างไรให้ซื่อใจคน พูดอย่างไรให้กินใจคน นี่ก็ถือสำคัญ ไม่ใช่

คำหยาบคายที่เกินเลยเกินไป เช่นด่าพ่อล้อแม่เนี่ยใครๆ ก็ไม่ชอบ จริงไหม ไม่ไปล้อเลียนพูดชื่อพ่อแม่กัน หรือพูดเรื่องปมด้อยกัน เขาจะพาลเกลียดชังหน้าเราด้วย ไม่พูดล้อเสียดหรือพูดเพื่อเจ้อ พุดลมๆ แล้งๆ ไม่นินทากัน พุดให้ดี เช่นพุดจากถนอมน้ำใจซึ่งกันและกัน พุดมีหางเสียง มีครีบก มีคะ เนียนน่ารัก พุดกับผู้ใหญ่ก็ไม่ควรใช้คำที่ใช้พุดกับเพื่อน อย่างนี้เป็นต้น ข้อที่สาม คือพึงทำในสิ่งที่ก่อประโยชน์ให้กับตนเองและผู้อื่น ก่อประโยชน์กับตัวเอง เช่น การสูบบุหรี่ อย่างนี้ไม่ก่อประโยชน์ให้กับตัวเอง แล้วแถมถ้าไปสูบในที่สาธารณะ ควันจากการสูบบุหรี่ก็จะไปถึงคนอื่นด้วย นี่เขาเรียกว่าไม่ก่อประโยชน์ให้ตัวเองแล้วยังทำร้ายคนอื่นด้วย ทำอย่างไรละจึงจะก่อประโยชน์ ก็ง่าย ๆ เห็นขยะก็เก็บไปทิ้ง ใครขอความช่วยเหลือเราก็ช่วยเหลือเท่าที่เราช่วยได้ แต่ถ้าเราช่วยไม่ได้ เราช่วยให้กำลังใจสักนิดหน่อยก็ถือว่าก่อประโยชน์แล้ว แต่การจะทำอะไรก็ตามต้องคำนึงถึงตนเองด้วยนะ ไม่ใช่ว่าช่วยจนตนเองลำบากเลยเนี่ยก็ไม่ดี เพราะไม่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง แต่ก็ไม่ใช่ว่าไม่ช่วยคนอื่นเลย นี่ถือว่าเห็นแก่ตัวเช่นกัน ดังนั้นต้องรู้จักช่วยเหลือคนอื่นด้วย และสุดท้ายคือการวางตัวให้เหมาะสมกับฐานะของเรา เช่นการเป็นนักเรียนเมื่ออยู่กับเพื่อนด้วยกันก็วางตัวให้เหมาะสมกับการเป็นเพื่อน พุดคุยหยอกล้อกันได้เป็นปกติ แต่อย่าวางตัวแบบเพื่อนกับผู้ใหญ่ อย่างนี้ก็ไม่ดี เราอยู่กับเพื่อนเราควรวางตัวแบบใด เราอยู่กับพ่อแม่เราควรวางตัวแบบใด เราอยู่กับครูอาจารย์เราควรวางตัวแบบใด นี่คือนิสัยที่วัยรุ่นจะต้องเรียนรู้และปรับตัวให้เหมาะสมเพื่อที่จะใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข นี่คือนิสัยประการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประทานเอาไว้ให้เพื่อให้เราได้อยู่อย่างมีความสุข

(สัมภาษณ์พระศรีปริยัติเมธี เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2558)

จากการสัมภาษณ์พระศรีปริยัติเมธี สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีจิตจริยธรรมนั้นจะต้องมีหลักสังคหวัตถุ ซึ่งเป็นธรรมะที่ทำให้ผู้ปฏิบัติมีความสุข มีหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) ทาน คือการให้ หมายถึงการมีน้ำใจมอบให้ผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็น ทรัพย์สินเงินทอง แรงกาย ความรู้ หรือให้กำลังใจ 2) ปิยวาจา คือ การพูดจาไพเราะ พุดตรง พุดจริง และรักษาคำพุด 3) สมานัตตตา คือการทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ คือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ช่วยเหลือผู้อื่น 4) อุตถจริยา คือ

การวางตัวให้เหมาะสมกับฐานะของตน เช่นกับเพื่อนก็ให้เกียรติซึ่งกันและกัน กับผู้ใหญ่ก็เคารพอ่อนน้อม

นักเรียนทุกคนควรรักษาหลักธรรมที่สำคัญมากขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นคือ หลักเบญจศีล หรือศีลห้า นั่นเอง เพราะอะไร จะอธิบายประโยชน์ของแต่ละข้อนะ ข้อที่หนึ่งเนี่ย จะทำให้ผู้คนรักใคร่ ไปไหนมาไหนก็มีคนรักคนชื่นชม เพราะเราไม่เบียดเบียนใคร ไม่ทำร้ายใคร คนที่ไม่มีใครคบก็เพราะขาดข้อหนึ่ง ไม่ใช่แค่การฆ่าสัตว์ หรือทำร้ายร่างกายนะ แต่หมายถึงจิตใจด้วย เมื่อรักษาศีลข้อที่หนึ่งแล้วจะทำให้มีแต่คนอยากคบหา ข้อที่สอง จะทำให้มีอาชีพ มีหน้าที่การงานที่ดี มั่นคง เพราะถ้าไปลักของเขายโมยของเขามาเนี่ย มันก็ต้องหนีถูกไหม ถ้าเราไม่ไป ลักขโมย รู้จักอดออม ประกอบสัมมาอาชีพ ก็จะไม่เจริญรุ่งเรือง และประกอบไปด้วยความสุจริต คือไม่ทำสิ่งใดให้เกิดโทษแก่ตนเองและผู้อื่น ข้อที่สามเนี่ย จะทำให้ชีวิตมีความสุข ไม่มีความทุกข์ร้อนมาทำให้กระวนกระวายใจ เดียวนี้เห็นมีอยู่เรื่อยๆ นะว่า ไปเป็นกิ๊กคนนี้ ชู้คนนั้น มันทำให้ทุกข์ใจ เพราะฉะนั้นเนี่ยจะต้องรักษาศีลข้อสามเอาไว้ และอีกอย่างหนึ่ง ในวัยเรียนเนี่ยการรักษาศีลข้อสามจะทำให้การเรียนไปด้วยดีตลอดรอดฝั่ง เห็นเด็กบางคนพอท้องแล้วก็ต้องออกจากโรงเรียนมาเลี้ยงลูก มันเป็นการตัดโอกาสตนเองไปเลย ศีลข้อสี่ จะทำให้เราเป็นคนน่าเชื่อถือ จะทำกิจการใดก็มีคนอยากทำด้วย จะทำงานกลุ่มก็มีแต่คนอยากพาเข้ากลุ่ม เพราะเห็นว่าเราเป็นคนซื่อสัตย์ซื่อตรง ไม่พูดปดพูดหลอกลวง หรือพูดให้ผู้อื่นเสียๆ หายๆ ทำให้เราเนี่ยมีแต่คนอยากคบหา และข้อสุดท้าย ข้อที่ห้าเนี่ย ถ้าหากรักษาได้จะขึ้นชื่อว่าเป็นคนมีสติ มีปัญญาดี เพราะข้อห้าเนี่ยร้ายสุดเลย หากขาดข้อห้าไปเดี๋ยวข้ออื่นๆ ก็ตามมา เคยเห็นไหมคนเมา บางคนเมาแล้วไปตีกับชาวบ้าน ก็ผิดศีลข้อหนึ่ง เมาแล้วไปเอาเหล้าของคนอื่นมากิน ก็ผิดศีลข้อสอง เมาแล้วไปมั่วกับคนนั้นคนนี้ ก็ผิดศีลข้อสาม เมาแล้วโกหกว่าไม่เมา ก็ผิดศีลข้อสี่ เห็นไหมว่าหากเราขาดสติไปเมื่อไหร่ ปัญหามันก็ตามมามากมาย ดังนั้นการรักษาศีลห้าจะทำให้เราเป็นคนมีสติรู้ตัวอยู่เสมอว่ากำลังทำอะไร เมื่อมีสติก็จะเกิดสิ่งอื่นๆ ตามมา เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความมีวินัย เพราะฉะนั้นถ้ามีสติจะทำอะไรก็สำเร็จสม

ดังความมุ่งหมายนั่นเอง นี่คือความสำคัญของการรักษาศีลห้า ซึ่งนักเรียนทุกคน
ควรปฏิบัติ

(สัมภาษณ์พระครูสุธีธรรมานูเทศ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2558)

จากการสัมภาษณ์พระครูสุธีธรรมานูเทศ สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีจิตจริยธรรมควร
รักษาศีลห้าให้ครบถ้วน เพราะศีลห้าก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายด้าน ได้แก่ ข้อหนึ่ง ไม่ฆ่าสัตว์
ไม่ทำร้ายทำลายผู้อื่น จะทำให้ผู้คนรักใคร่ ข้อสอง ไม่นำสิ่งของของผู้อื่นไม่อนุญาตมาเป็นของตน จะ
ทำให้ประกอบอาชีพเจริญรุ่งเรือง ข้อสาม ไม่ประพฤติดินในกาม จะทำให้ประสบความสำเร็จใน
การเรียน มีความสุขในชีวิต ข้อสี่ ไม่พูดปด จะทำให้เป็นคนรักษาคำพูด ไม่โกหกหลอกลวง เรียกว่า
เป็นคนซื่อสัตย์นั่นเอง ข้อห้า ไม่ดื่มสุราเมรัยและสิ่งเสพติด จะทำให้เป็นคนมีสติรู้ตัวอยู่เสมอ

วัยรุ่นที่มีจิตจริยธรรม ควรมีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
มากกว่าส่วนตน สำนึกอยู่เสมอว่าเรา เป็นสมาชิกหนึ่งในสังคม เราควร
ช่วยเหลือสังคมด้วย โดยดูว่าเราเก่งเรื่องอะไร หรือเราทำอะไรได้บ้าง แล้วเราก็
ช่วยเหลือสังคมเท่าที่เราจะทำได้ แต่อย่างน้อยในฐานะที่เป็นวัยรุ่น สิ่งสำคัญอีก
อย่างคืออย่าซิงสุกก่อนห้าม เพราะวัยรุ่นเป็นวัยเรียน เป็นวัยที่เราจะต้องให้
ความสำคัญกับการเรียนมากกว่าการมีแฟน คือไม่ได้ห้ามว่าไม่ให้มี แต่ว่า
การเรียนต้องมาเป็นอันดับหนึ่ง ไม่ใช่จ่ายฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ไม่จำเป็นต้องมี
โทรศัพท์มือถือ จากนั้นเรียนรู้หาอาชีพที่เหมาะสมให้กับตนเอง ดูว่าตนเองชอบ
อะไร สนใจอะไร แล้วก็เรียนรู้ให้มาก ๆ เดี่ยวนี้สื่อมีสาระมากมายในอินเทอร์เน็ต
ส่วนใหญ่เล่นแต่โซเชียลเน็ตเวิร์ค ในอินเทอร์เน็ตมีอะไรมากมายให้เราได้เรียนรู้
ทั้งเป็นข้อมูล คลิปวิดีโอในยูทูป สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่วัยรุ่นควรค้นคว้าหาข้อมูล และ
สำคัญคือการทำให้สังคมดีในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

(สัมภาษณ์อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2558)

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่มี
จิตจริยธรรม ควรมีความเสียสละ ช่วยเหลือสังคมตามความถนัดความสามารถที่มี ให้ความสำคัญกับ
การศึกษา ไม่ฟุ่มเฟือย หาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ใช้สื่อเทคโนโลยีให้เหมาะสมในการค้นคว้าหา
ความรู้

พูดง่าย ๆ ก็คือสิ่งที่ควรทำในฐานะนักเรียนนะแหละ อะไรบ้างล่ะที่เมื่อทำไปแล้วก่อให้เกิดความก้าวหน้า ทำไปแล้วก่อให้เกิดความสำเร็จ ทำไปแล้วก่อให้เกิด ความผูกพันรักใคร่ต่อครอบครัว ต่อเพื่อนฝูง ต่อครูอาจารย์ ต่อสังคม ถ้าในฐานะนักเรียนก็ต้องขยันหมั่นเพียร ตั้งใจเรียน มุมนานะอุตสาหะจนจบ การศึกษา เป็นไปได้ก็ให้ได้ผลการเรียนที่ดี มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนฝูง มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กับครูอาจารย์ก็เคารพในฐานะผู้ให้วิชาความรู้ ในฐานะลูกก็เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ไม่ทำให้พ่อแม่เจ็บช้ำน้ำใจ มีอะไรก็ช่วยเหลือท่านเท่าที่จะทำได้ อย่างนี้เป็นต้น

(สัมภาษณ์อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล วันที่ 24 มกราคม 2558)

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีจิตจริยธรรม คือ นักเรียนที่มีความขยันหมั่นเพียร ใฝ่เรียนรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีน้ำใจ มีสัมมาคารวะ และ กตัญญู

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตจริยธรรมโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

	พระ ไพศาล วิสาโล	พระศรี ปริยดี เมธี	พระครูสุธี ธรรมา นุเทศ	กัมปนาท บริบูรณ์	ครรรชิต แสนอุบล	จรรยาพร ธรรณินทร์	ศุภย์ คุณธรรม	กระทรวง ศึกษาธิการ	คณะรักษา ความสงบ แห่งชาติ	จรัญ ศรีบัว หน้า	รวม
ขยันหมั่นเพียร					✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
ประหยัด			✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	7
ซื่อสัตย์		✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	7
มีวินัย				✓		✓	✓	✓		✓	6
สุขภาพ		✓					✓	✓	✓		4
สะอาด							✓	✓			2
สามัคคี							✓	✓	✓		3
มีน้ำใจ	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		8
เสียสละ	✓						✓	✓		✓	4
กตัญญู		✓			✓		✓	✓		✓	5
ใฝ่เรียนรู้			✓	✓	✓	✓	✓	✓			6
รักชาติ							✓	✓			2
ยุติธรรม		✓				✓	✓	✓			4
รับผิดชอบ						✓	✓	✓		✓	4

จากตาราง 3 พบว่า ตัวแปรที่ผู้เชี่ยวชาญกล่าวถึงมากที่สุดคือ มีน้ำใจ (8 ท่าน) รองลงมาคือ ประหยัด และซื่อสัตย์ (7 ท่าน) ขยันหมั่นเพียร มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ (6 ท่าน) ส่วนตัวแปรที่มีผู้เชี่ยวชาญกล่าวถึงต่ำกว่าครึ่งหนึ่งจะไม่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้น จึงมีตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 6 ตัวแปร คือ ขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย มีน้ำใจ และใฝ่เรียนรู้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,099 ชุด จำนวน 30 ข้อ มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ดังนี้

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้นำผลจากแบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อนำมาใช้เป็นค่าสถิติพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสหสัมพันธ์ของความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

ตัวบ่งชี้	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	1.00															
2	** .22	1.00														
3	** .25	** .28	1.00													
4	** .32	** .25	** .26	1.00												
5	** .17	** .15	** .27	** .24	1.00											
6	** .22	** .19	** .23	** .28	** .26	1.00										
7	** .14	** .21	** .16	** .20	** .17	** .36	1.00									
8	** .15	** .19	** .13	** .26	** .21	** .26	** .24	1.00								
9	** .17	** .19	** .23	** .24	** .25	** .22	** .20	** .15	1.00							
10	** .23	** .22	** .22	** .29	** .24	** .28	** .16	** .25	** .25	1.00						
11	** .17	** .13	** .22	** .17	** .27	** .25	** .18	** .10	** .29	** .22	1.00					
12	** .16	** .18	** .20	** .22	** .27	** .24	** .14	** .17	** .20	** .24	** .15	1.00				
13	** .22	** .21	** .20	** .24	** .24	** .31	** .23	** .19	** .18	** .27	** .25	** .27	1.00			
14	** .23	** .17	** .21	** .16	** .18	** .26	** .14	** .16	** .28	** .25	** .32	** .19	** .27	1.00		
15	** .18	** .20	** .12	** .22	** .20	** .30	** .24	** .24	** .13	** .23	** .11	** .20	** .35	** .14	1.00	

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัว บ่งชี้	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	**14	**12	**22	**19	**23	**21	**11	**11	**28	**20	**37	**21	**20	**33	**07
17	**10	**13	**10	**17	**10	**18	**14	**22	**13	**17	**11	**15	**23	**11	**27
18	**14	**19	**16	**19	**16	**22	**20	**16	**10	**15	**11	**20	**26	**13	**22
19	**12	**16	**13	**17	**15	**23	**20	**18	**14	**18	**11	**14	**21	**11	**33
20	**20	**22	**14	**26	**19	**28	**25	**24	**18	**19	**15	**23	**33	**13	**31
21	**09	*07	**11	**08	**09	.04	.01	.03	**13	**09	**20	.03	.01	**16	**-.08
22	**16	**08	**19	**17	**16	**12	*07	.04	**20	**15	**29	**14	**07	**27	-.05
23	**19	.03	**18	**16	**17	**15	*05	.03	**23	**12	**39	**11	*07	**31	*-.06
24	**08	.03	**11	**11	**12	**12	**08	*06	**19	**14	**25	**18	**11	**23	-.02
25	**18	**07	**18	**14	**15	**11	**07	.03	**26	**14	**32	**17	**12	**24	*.04
26	**25	**11	**25	**30	**23	**26	**15	**11	**26	**26	**38	**19	**27	**28	**17
27	**20	**11	**21	**20	**21	**21	**14	**13	**25	**19	**30	**18	**20	**26	**17
28	**17	**10	**18	**19	**18	**20	**10	**11	**24	**20	**22	**16	**20	**20	**13
29	**22	**09	**20	**21	**20	**19	**12	**10	**20	**17	**27	**19	**21	**25	**11
30	.04	**10	**11	**11	**17	**13	**16	**16	**16	**17	**27	**11	**15	**22	**10

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัว บ่งชี้	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
16	1.00														
17	** .19	1.00													
18	** .13	** .13	1.00												
19	* .06	** .24	** .21	1.00											
20	** .18	** .30	** .24	** .26	1.00										
21	** .18	.01	* .06	.01	.04	1.00									
22	** .38	.04	** .09	** .07	** .08	** .28	1.00								
23	** .39	.00	.04	.03	.04	** .35	** .46	1.00							
24	** .30	** .07	** .13	.03	** .14	** .29	** .41	** .43	1.00						
25	** .38	.00	** .11	** .08	** .12	** .33	** .40	** .43	** .37	1.00					
26	** .37	** .17	** .17	** .11	** .22	** .22	** .39	** .39	** .30	** .34	1.00				
27	** .36	** .14	** .17	** .12	** .18	** .23	** .30	** .31	** .27	** .33	** .45	1.00			
28	** .30	** .09	** .16	** .08	** .17	** .23	** .28	** .30	** .26	** .29	** .37	** .37	1.00		
29	** .33	** .14	** .20	** .09	** .22	** .24	** .29	** .34	** .27	** .32	** .39	** .42	** .40	1.00	
30	** .32	** .13	** .13	** .12	** .14	** .14	** .24	** .30	** .24	** .17	** .28	** .27	** .23	** .38	1.00

จากตาราง 4 พบว่า ตัวบ่งชี้ความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นจำนวน 30 ตัวบ่งชี้ 435 คู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -.08 ถึง .46 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ .05 จำนวน 9 คู่ และมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ .01 จำนวน 404 คู่ ตัวบ่งชี้คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดมีจำนวน 1 คู่ คือ ตัวบ่งชี้ 22 และ 23 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .46 และตัวบ่งชี้คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดมีจำนวน 1 คู่ คือ ตัวบ่งชี้ 15 และ 21 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ -.08

2.2 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเมทริกซ์เอกลักษณะ โดยใช้สถิติทดสอบของบาร์ทเลท (Bartlett's Test) และหาค่าความเพียงพอของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of Sampling Adequacy: MSA) ของตัวบ่งชี้จำนวน 30 ตัว และค่าพิสัยความพอเพียงของการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (MSA) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์กันระหว่างตัวบ่งชี้มีมากเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ ดังตาราง 5

ตาราง 5 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น	χ^2	KMO	df	p
Bartlett's Test	7395.49	.92	435	.00
ค่าพิสัยความพอเพียงของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวม (MSA) มีค่าเท่ากับ .88 - .95				

จากตาราง 5 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น พบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ของความมีจิตจริยธรรมจำนวน 30 ตัว ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ นั่นคือ ตัวบ่งชี้ทั้ง 30 ตัว มีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ (Bartlett's Test: $\chi^2=7396.49$ $df=435$ $p=.00$) เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า ค่าความพอเพียงของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (MSA) เท่ากับ .92 และค่าพิสัยความพอเพียงของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (MSA) อยู่ระหว่าง .88 - .95 แสดงว่า ตัวบ่งชี้ความมีจิตจริยธรรมของทุกตัวที่นำมาศึกษามีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้

2.3 การสกัดองค์ประกอบของความมีจิตจริยธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสกัดองค์ประกอบ (Extraction of Initial Factor) เพื่อหาจำนวนองค์ประกอบรวมที่น้อยที่สุดระหว่างตัวแปร โดยการสกัดองค์ประกอบหลัก (Principal Component Method) โดยองค์ประกอบหลักจะเป็นผลรวมเชิงเส้นตรง (Linear Combination) ของ

ตัวบ่งชี้ และมีความแปรปรวนมากที่สุด ส่วนองค์ประกอบหลักอื่นๆ จะมีความแปรปรวนรองลงมา โดยเป็นอิสระจากองค์ประกอบที่ได้สกัดมาก่อนหน้าแล้ว ดังตาราง 6

ตาราง 6 การสกัดองค์ประกอบของความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

Communality			Communality		
ตัวบ่งชี้	Initial	Extraction	ตัวบ่งชี้	Initial	Extraction
1	1.00	.49	16	1.00	.47
2	1.00	.39	17	1.00	.34
3	1.00	.41	18	1.00	.37
4	1.00	.42	19	1.00	.37
5	1.00	.33	20	1.00	.45
6	1.00	.40	21	1.00	.47
7	1.00	.41	22	1.00	.49
8	1.00	.33	23	1.00	.58
9	1.00	.36	24	1.00	.50
10	1.00	.33	25	1.00	.48
11	1.00	.49	26	1.00	.52
12	1.00	.23	27	1.00	.49
13	1.00	.42	28	1.00	.45
14	1.00	.38	29	1.00	.54
15	1.00	.47	30	1.00	.44

จากตาราง 6 พบว่า ตัวบ่งชี้ของความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นทุกตัวมีค่าการร่วมในการสกัดองค์ประกอบอยู่ในระดับที่สามารถอธิบายความผันแปรได้ทั้งหมด โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าการร่วมในการสกัดองค์ประกอบสูงสุด คือ ตัวบ่งชี้ 23 มีค่าการร่วมในการสกัดองค์ประกอบเท่ากับ .58 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าการร่วมในการสกัดองค์ประกอบต่ำสุด คือ ตัวบ่งชี้ 12 มีค่าการร่วมกันในการสกัดองค์ประกอบเท่ากับ .23

2.4 ค่าไอเกนขององค์ประกอบ ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวน
สะสมขององค์ประกอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น

ตาราง 7 ค่าไอเกนขององค์ประกอบ ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวน
สะสมขององค์ประกอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared			Rotation Sums of Squared		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Loadings			Loadings		
				Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	6.71	22.38	22.38	6.71	22.38	22.38	2.90	9.65	9.65
2	2.76	9.18	31.56	2.76	9.18	31.56	2.74	9.14	18.79
3	1.27	4.22	35.78	1.27	4.22	35.78	2.67	8.89	27.68
4	1.08	3.61	39.39	1.08	3.61	39.39	2.40	8.01	35.69
5	1.00	3.34	42.74	1.00	3.34	42.74	2.11	7.05	42.74

จากตาราง 7 พบว่า องค์ประกอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 มีจำนวน 5 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้มากที่สุดถึงร้อยละ 22.38 ส่วนองค์ประกอบที่ 2 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 9.18 องค์ประกอบที่ 3 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 4.22 องค์ประกอบที่ 4 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.61 และองค์ประกอบที่ 5 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.34 เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalue) โดยทุกองค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 42.74

2.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยเทคนิคमुखสำคัญ (Principal Component Analysis: PC) โดยใช้การหมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Method) ดังตาราง 8

ตาราง 8 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น

ข้อ	ตัวบ่งชี้	องค์ประกอบ					ผลพิจารณา อยู่ในองค์ประกอบ
		1	2	3	4	5	
20	เมื่อเห็นเพื่อนในกลุ่มใส่ชุดนักเรียน ผิดระเบียบ ฉันจะเข้าไปเตือนเพื่อน	.62					มีวินัย
19	เมื่อฉันมาโรงเรียนในวันหยุด ฉันจะใส่ชุดนักเรียน เป็นการให้เกียรติสถานที่	.60					มีวินัย
15	ฉันมาถึงโรงเรียนแต่เช้า เพื่อนทักมาว่า “การบ้านคณิตศาสตร์เสร็จหรือยัง ต้องส่งในคาบแรกนะ” ฉันตอบไปว่า “ลืมไปเลยว่าเคยมีการบ้าน” จากนั้นฉันจะบอกครูว่า “ขอโทษครับ/ค่ะ ไม่ได้ทำมา ครั้งหน้าจะไม่ทำอีกครับ/ค่ะ”	.55					มีวินัย
7	ฉันมีเงินเก็บเอาไว้เพื่อเก็บไว้เผื่อใช้จ่ายยามจำเป็น	.53					มีวินัย
17	เมื่อฉันเข้าเรียน ครูให้ทุกคนปิดโทรศัพท์ ฉันจะปิดโทรศัพท์ จะได้ไม่รบกวนการเรียน	.52					มีวินัย
18	วันนี้มีงานวิชาคณิตศาสตร์ต้องส่งในตอนเย็น แต่ตอนเช้าครูเรียกเข้าหอประชุมฟังบรรยายพิเศษจากวิทยากรภายนอก ฉันจะตั้งใจฟังเพื่อซึมซับความรู้จากวิทยากร	.50					มีวินัย
8	เมื่อฉันต้องการโทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่ ฉันจะเก็บเงินซื้อเองจะได้ภาคภูมิใจในตนเอง	.49					มีวินัย

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ตัวบ่งชี้	องค์ประกอบ					ผลพิจารณา อยู่ในองค์ประกอบ
		1	2	3	4	5	
6	เมื่อฉันออกไปซื้อของให้แม่ ฉันจะดูฉลากและเปรียบเทียบเพื่อให้ได้สินค้าที่คุ้มค่าที่สุด	.42					มีวินัย
13	ฉันมาถึงโรงเรียนตอนเช้า เพื่อนถามว่า “การบ้านวิทยาศาสตร์เสร็จรึยัง” ฉันบอกว่า “เสร็จแล้ว” เพื่อนบอกว่า “ขอลอกหน่อยสิ” ฉันจะบอกเพื่อนว่า “เดี๋ยวฉันสอนให้จะได้ทำเป็น”	.40					ตัวบ่งชี้ไม่เข้ากลุ่ม องค์ประกอบมีวินัย
21	เพื่อนทำของหายให้ฉันช่วยหา ฉันจะช่วยหาเพราะเป็นห่วงเพื่อน	.67					มีน้ำใจ
24	ระหว่างนั่งพักผ่อนในห้องเรียนตอนกลางวัน เพื่อนมาถามว่า “เมื่อเช้าเรียนคณิตศาสตร์ไม่ค่อยเข้าใจ ดิวให้หน่อยสิ” ฉันจะตอบว่า “ตรงไหนไม่เข้าใจล่ะ เดี๋ยวดิวให้”	.66					มีน้ำใจ
22	ในช่วงพักเที่ยง เพื่อนห้องข้างๆ มาบอกฉันว่า “พรงนี้ฉันมีวิชาศิลปะ แต่ฉันไม่มีสีน้ำเลย ขอยืมก่อนได้ไหม” ฉันจะบอกว่า “ก็ได้ พรงนี้จะเอามาให้ แต่รักษาให้ดีนะ”	.62					มีน้ำใจ
23	ขณะที่ฉันนั่งอยู่บนรถโดยสารประจำทาง มีผู้หญิงท้องแก่เดินขึ้นมา ฉันจะลุกให้นั่ง เพราะถ้าปล่อยให้ยืนจะเป็นอันตราย	.62					มีน้ำใจ

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ตัวบ่งชี้	องค์ประกอบ					ผลพิจารณา อยู่ในองค์ประกอบ	
		1	2	3	4	5		
25	ระหว่างนั่งพักผ่อนในห้องเรียน มีครูเข้ามาบอกว่า “ขอแรงนักเรียน 3 คนช่วยครูถือของหน่อย” ฉันจะลุกไปช่วยทันทีและสะกิดเพื่อนให้ไปช่วยครูด้วยกัน		.61					มีน้ำใจ
11	ระหว่างที่ฉันเดินไปโรงอาหาร ฉันเห็นกระเป๋าเงินตกอยู่ ฉันจะเก็บไปฝากประชาสัมพันธ์ประกาศหาเจ้าของ			.62				ซื่อสัตย์
14	ในวิชาศิลปะ ครูมดให้ส่งงานวาดภาพระบายสี ฉันวาดไม่เป็นแต่ลงสีได้ เลยให้เพื่อนชื่อปกรณ์ที่วาดภาพเก่งๆ ช่วยร่างภาพให้ จากนั้นฉันจึงลงเส้นลงสี เสร็จจึงนำไปส่ง ครูมดถามว่า “สวยจังเลย ทำเองรีเปล่าเนี่ย” ฉันจะตอบว่า ให้ปกรณ์ช่วยร่างให้ นอกนั้นทำเองครับ/ค่ะ			.55				ซื่อสัตย์
9	หลังจากใช้งานคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนเสร็จแล้ว ฉันจะปิดคอมพิวเตอร์และตรวจเช็คความเรียบร้อยแล้วจึงออก			.50				ซื่อสัตย์
16	เมื่อมาเรียนที่โรงเรียน ฉันมักจะแต่งกายถูกระเบียบเพื่อเคารพสถานที่			.50				ซื่อสัตย์

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ตัวบ่งชี้	องค์ประกอบ					ผลพิจารณา อยู่ในองค์ประกอบ
		1	2	3	4	5	
5	ฉันตั้งใจว่าเมื่อกลับไปถึงบ้าน ฉันจะกลับไปพักผ่อนให้สบายตัว พอกลับถึงบ้านแม่เรียกให้ฉันออกไปซื้อของในตลาด ฉันจะออกไปซื้อเพื่อแบ่งเบาภาระพ่อแม่			.47			ข้อสัต์ย
30	การสอบเข้ามหาวิทยาลัยรัฐที่มีชื่อเสียงเป็นเรื่องยาก ฉันจึงทบทวนบทเรียนแล้วหาแนวข้อสอบเก่ามาลองทำ			.38			ตัวบ่งชี้ไม่เข้ากลุ่ม องค์ประกอบข้อสัต์ย
10	ฉันทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเพื่อทำให้เห็นว่าเงินเราใช้จ่ายไปกับอะไรบ้าง			.37			ตัวบ่งชี้ไม่เข้ากลุ่ม องค์ประกอบข้อสัต์ย
29	ในวิชากิจกรรมแนะแนว ครูบอกว่าวันเสาร์นี้จะมีพี่ๆ ศิษย์เก่ามาจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ ฉันจะเข้าร่วมเพื่อจะได้นำข้อมูลมาวางแผนอนาคต				.65		ใฝ่เรียนรู้
27	เมื่อฉันกลับไปถึงบ้านพบว่าคุณอากำลังสอนน้องเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม Microsoft Powerpoint เพราะคุณอามีความชำนาญ ฉันจะขอฟังและตั้งใจฟังเพื่อเป็นความรู้ใหม่กับฉัน				.60		ใฝ่เรียนรู้

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ตัวบ่งชี้	องค์ประกอบ					ผลพิจารณา อยู่ในองค์ประกอบ
		1	2	3	4	5	
28	ระหว่างที่ฉันกำลังนั่งคุยกับเพื่อนอยู่นั้น โรงเรียนประกาศว่าจะมีการแสดงทางวิทยาศาสตร์ให้ชมบนหอประชุมในอีก 10 นาทีข้างหน้า ฉันจะเข้าชมเพื่อเก็บความรู้ใหม่ๆ จากการแสดง				.58		ไฝเรียนรู้
26	เมื่อฉันเรียนเรื่องใดไม่เข้าใจ ฉันมักจะเข้าไปถามครูจะได้เข้าใจมากขึ้น				.56		ไฝเรียนรู้
1	เมื่อมีการจัดตั้งกลุ่ม ฉันถูกเพื่อนๆ เลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม ฉันจะเป็นเพื่อจะได้ฝึกตนเองให้เป็นผู้นำที่ดี					.65	ขยันหมั่นเพียร
3	วันพรุ่งนี้ฉันต้องสอบชู้ตในการเรียนวิชาพลศึกษา กีฬาบาสเกตบอล แต่ฉันชู้ตไม่เคยลงเลย ครูจึงบอกให้ฉันซ้อมบ่อยๆ จะได้ชู้ตได้ ฉันจะ					.56	ขยันหมั่นเพียร
4	ในการทำงานกลุ่ม ระหว่างที่กำลังแบ่งงานกัน มีงานหนึ่งที่ดูยาก และดูเหมือนเพื่อนๆ ไม่อยากทำงานนี้ ฉันจะอาสาทำเองเพื่อจะได้เป็นการฝึกฝนตนเองด้วย					.55	ขยันหมั่นเพียร
2	เมื่อฉันทำงานส่งครูแล้วครูบอกว่างานยังไม่ดีพอ ให้ฉันกลับมาแก้ไข ฉันจะหาข้อบกพร่องและแก้ไขให้ดีที่สุด					.51	ขยันหมั่นเพียร

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ตัวบ่งชี้	องค์ประกอบ					ผลพิจารณา อยู่ในองค์ประกอบ
		1	2	3	4	5	
12	ครูประจำชั้นบอกให้ฉันช่วยดูแล ณเทศที่เรียนอ่อน ไม่ค่อยส่งงาน ฉัน ก็รับค่าไว้ ในรายวิชาคณิตศาสตร์ ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ฉันให้ณเทศ เข้ากลุ่ม แต่เพื่อนในกลุ่มไม่ยอมให้ เอาเข้ากลุ่ม ฉันจะบอกเพื่อนว่าเรา ควรมีน้ำใจช่วยเหลือณเทศนะ						ไม่เข้ากลุ่ม องค์ประกอบใดๆ

จากตาราง 8 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตจริยธรรมด้วยเทคนิคमुखสำคัญ (Principal Component Analysis: PC) โดยใช้การหมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Method) พบว่า จิตจริยธรรมนั้นมีตัวบ่งชี้ไม่เข้ากลุ่มองค์ประกอบ จำนวน 4 ตัว ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ที่ 10, 12, 13 และ 30 ผู้วิจัยต้องตัดตัวบ่งชี้ 4 ตัวนี้ออก ทำให้เหลือตัวบ่งชี้จำนวน 26 ตัว โดยความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น มีจำนวน 5 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 1 มีวินัย มีตัวบ่งชี้จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .62 - .42 ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 20, 19, 15, 7, 17, 18, 8, 6

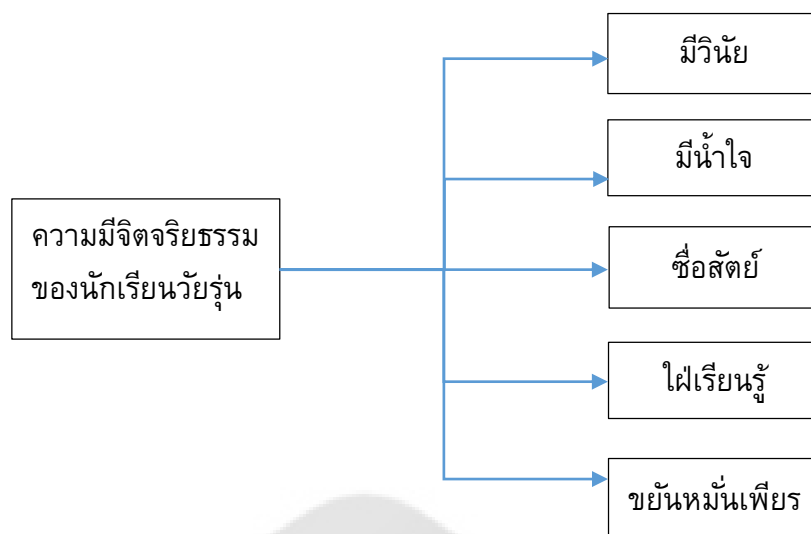
องค์ประกอบที่ 2 มีน้ำใจ มีตัวบ่งชี้จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .61 - .67 ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 21, 24, 22, 23, 25

องค์ประกอบที่ 3 ซื่อสัตย์ มีตัวบ่งชี้จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .47 - .62 ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 11, 14, 9, 16, 5

องค์ประกอบที่ 4 ใฝ่เรียนรู้ มีตัวบ่งชี้จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .56 - .65 ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 29, 27, 28, 26

องค์ประกอบที่ 5 ขยันหมั่นเพียร มีตัวบ่งชี้จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .51 - .65 ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1, 3, 4, 2

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น ทำให้ได้ องค์ประกอบจำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย มีวินัย มีน้ำใจ ซื่อสัตย์ ใฝ่เรียนรู้ ขยันหมั่นเพียร สามารถสรุปได้ดังในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 การศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ดังตาราง 9

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง (n=1,099 คน)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	327	29.75
หญิง	772	70.25
รวม	1,099	100.00
2. ระดับชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 4	472	42.95
มัธยมศึกษาปีที่ 5	430	39.13
มัธยมศึกษาปีที่ 6	197	17.92
รวม	1,099	100.00
3. กลุ่มโรงเรียน		
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	277	25.20
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2	284	25.84
สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร	249	22.66
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	289	26.30
รวม	1,099	100.00

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.25 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 29.75 โดยส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 42.95 รองลงมาคือระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 39.13 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 17.92 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน คิดเป็นร้อยละ 26.30 รองลงมาศึกษาอยู่ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 คิดเป็นร้อยละ 25.84 ศึกษาอยู่ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 คิดเป็นร้อยละ 25.20 และศึกษาอยู่ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 22.66 ตามลำดับ

3.2 การศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,099 ชุด มาสรุปเป็นภาพรวมและรายด้าน โดยนำเสนอเป็นค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ดังนี้

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	ด้าน	$\bar{x}$	S.D	ระดับความมีจิตจริยธรรม
1	มีวินัย	.40	.28	ปานกลาง
2	มีน้ำใจ	.83	.26	มากที่สุด
3	ซื่อสัตย์	.68	.30	มาก
4	ใฝ่เรียนรู้	.67	.35	มาก
5	ขยันหมั่นเพียร	.63	.32	มาก
	รวม	.61	.22	มาก

จากตาราง 10 พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีจิตจริยธรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .22 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีน้ำใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .26 รองลงมาเป็นด้านซื่อสัตย์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .68 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .30 ด้านใฝ่เรียนรู้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .35 ด้านขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .32 และด้านมีวินัย อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .28

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อค้นหา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

องค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นมีมากกว่า 1 องค์ประกอบ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 60,143 คน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 63,303 คน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,992 คน และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 27,074 คน รวมทั้งสิ้น 153,512 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ และ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านจริยธรรม หรือเป็นผู้ที่เคยทำงานวิจัยทางด้านจริยธรรม จำนวน 5 ท่าน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,099 คน จากการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ แอร์และคณะ

(Hair, J.F. et al. 1998) โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เริ่มต้นจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการกำหนดให้เป็นกลุ่มโรงเรียนและระดับชั้น จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการสุ่มนักเรียนเป็นรายบุคคล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่

1. การหาความหมายและองค์ประกอบของจิตจริยธรรม เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษา รวบรวม และสรุปข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สร้างข้อคำถามปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีข้อคำถามดังนี้

1.2.1 ท่านคิดว่าจิตจริยธรรมควรมีความหมายว่าอย่างไร

1.2.2 บุคคลที่มีพฤติกรรมแบบใดจึงจะถือว่ามีจิตจริยธรรม

1.2.3 นักเรียนวัยรุ่นแบบใดจึงจะถือว่ามีจิตจริยธรรม

1.2.4 ท่านคิดว่าจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

1.3 นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับข้อคำถามและแนวทางการถามคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. การศึกษาองค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร
เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

2.1 ศึกษา รวบรวมและสรุปข้อมูลที่ได้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

2.2 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร โดยเป็นข้อคำถามแบบให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกร่างโดยอ้างอิงจากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ให้ตัวเลือกของขั้นที่ 1 และ 2 เป็นตัวลวง และตัวเลือกขั้นที่ 3 เป็นคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว โดยสร้างทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ ขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย มีน้ำใจ และใฝ่เรียนรู้ องค์ประกอบละ 15 ข้อ รวมทั้งสิ้น 90 ข้อ

2.3 นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปตรวจวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตั้งภาคผนวกทำการตรวจแบบทดสอบนี้ ทั้งข้อคำถาม และตัวเลือกตอบ โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

+1 แน่ใจว่าข้อคำถาม/ตัวเลือกตอบนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา

0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถาม/ตัวเลือกตอบนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา

-1 แน่ใจว่าข้อคำถาม/ตัวเลือกตอบนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา

2.4 นำผลที่ได้มาสรุปและคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ขึ้นไป จำนวนองค์ประกอบละ 8 ข้อ รวม 48 ข้อ และปรับปรุงข้อคำถามและตัวเลือกให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำข้อคำถามที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 106 คน

2.6 นำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบประเมิน จากนั้นทำการตัดจำนวนข้อลงจนเหลือเพียงองค์ประกอบละ 5 ข้อ รวม 30 ข้อ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20) พบว่าแบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .876 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านขยันหมั่นเพียร ด้านประหยัด ด้านซื่อสัตย์ ด้านมีวินัย ด้านมีน้ำใจ และด้านใฝ่เรียนรู้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .612, .608, .590, .547, .752 และ .734 ตามลำดับ

2.7 นำแบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นคัดเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จำนวน 1,099 ชุดมาวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่

1. การหาความหมายและองค์ประกอบของจิตจริยธรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.1 ติดต่อขอหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามปลายเปิด จากผู้เชี่ยวชาญตามวันเวลาที่ได้นัดไว้แล้วด้วยตนเอง

1.3 นำข้อมูลที่ได้มาทบทวนเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การศึกษาองค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 ติดต่อขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2 ส่งเอกสารแบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครแบบหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเป็นพัสดุส่งไปยังโรงเรียนต่างๆ ที่เป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 โรงเรียน พร้อมทั้งติดต่อเพื่อขอความร่วมมือและชี้แจงแนวทางในการให้นักเรียนทำแบบทดสอบ ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2558 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2559

2.3 นำผลที่ได้จากแบบทดสอบมาตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อทำการอธิบายความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น

2. การวิเคราะห์เพื่อหาองค์ประกอบของการมีจิตใจเป็นเจ้าของของบุคลากรโรงเรียนในเครือข่ายเอเชียตะวันออกเฉียง โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตรวัดดัชนีความสอดคล้อง

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีจิตใจเป็นเจ้าของ หาได้จากสูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20)

3. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยการสกัดองค์ประกอบ ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบमुखสำคัญ โดยใช้การหมุนแกนแบบตั้งฉาก ด้วยวิธีแวนแมทซ์

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น

จากการศึกษาองค์ประกอบของควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ทำให้ได้ข้อสรุปว่า จิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นมีด้วยกัน 6 องค์ประกอบ คือ ขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย มีน้ำใจ และใฝ่เรียนรู้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า องค์ประกอบควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น มีจำนวน 5 องค์ประกอบ มีค่าพิสัยของไอเกนอยู่ระหว่าง 3.34 – 22.38 สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 42.74 โดยอธิบายได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มีวินัย มีตัวบ่งชี้จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .42 - .62 ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 20, 19, 15, 7, 17, 18, 8, 6

องค์ประกอบที่ 2 มีน้ำใจ มีตัวบ่งชี้จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .61 - .67 ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 21, 24, 22, 23, 25

องค์ประกอบที่ 3 ซื่อสัตย์ มีตัวบ่งชี้จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .47 - .62 ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 11, 14, 9, 16, 5

องค์ประกอบที่ 4 ใฝ่เรียนรู้ มีตัวบ่งชี้จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .56 - .65 ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 29, 27, 28, 26

องค์ประกอบที่ 5 ขยันหมั่นเพียร มีตัวบ่งชี้จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .51 - .65 ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1, 3, 4, 2

ตอนที่ 3 การศึกษาควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาควมมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีจิตจริยธรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .22 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านมีน้ำใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .26 รองลงมาเป็นด้าน

ชื่อสัตย์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .68 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .30 ด้านใฝ่เรียนรู้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .35 ด้านขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .32 และด้านมีวินัย อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .28 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการค้นหา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า จิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ มีวินัย มีน้ำใจ ชื่อสัตย์ ใฝ่เรียนรู้ และขยันหมั่นเพียร สอดคล้องกับ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2551: 122-125) โดยองค์ประกอบด้านมีวินัยและองค์ประกอบด้านใฝ่เรียนรู้ สอดคล้องกับตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ด้านความมีวินัยและด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน องค์ประกอบด้านขยันหมั่นเพียร องค์ประกอบด้านชื่อสัตย์ สอดคล้องกับตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมประโยชน์ปัจจุบัน ด้านความขยันหมั่นเพียร และด้านความชื่อสัตย์ และองค์ประกอบ ด้านมีน้ำใจ สอดคล้องกับตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมประโยชน์เบื้องหน้า ด้านความเป็นกัลยาณมิตร สอดคล้องกับค่านิยม 12 ประการ (รัฐบาลไทย. 2557: ออนไลน์) โดยองค์ประกอบด้านมีวินัย สอดคล้องกับค่านิยมข้อที่ 8 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ องค์ประกอบด้านมีน้ำใจ สอดคล้องกับค่านิยมข้อที่ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี องค์ประกอบด้านชื่อสัตย์ สอดคล้องกับค่านิยมข้อที่ 2 ชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม องค์ประกอบด้านใฝ่เรียนรู้ และองค์ประกอบด้านขยันหมั่นเพียร สอดคล้องกับค่านิยมข้อที่ 4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

องค์ประกอบของจิตจริยธรรมด้านมีวินัยนั้นมีความสำคัญต่อนักเรียนวัยรุ่น สอดคล้องกับที่ ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล (2553: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า การที่เราจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง และระเบียบวินัยก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญ เพราะถ้าหากเราปลูกฝังให้เด็กมีระเบียบวินัยแล้ว เด็กย่อมเรียนรู้ที่จะเคารพในสิทธิ

ของผู้อื่นในโลกของความเป็นจริงมีหลายสิ่งหลายอย่างที่ไม่จำเป็นต้องอธิบาย แต่เด็กก็สามารถเรียนรู้ได้จากการกระทำของผู้ใหญ่และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองว่าสิ่งใดที่ทำลงไปแล้วผู้อื่นจะให้การยอมรับ และเข้าใจได้ในทันทีว่าควรจะทำตามหรือไม่ เช่นคำว่า "อย่า" ทำสิ่งนี้ไม่ดี เราเคยได้รับคำห้ามจากผู้ใหญ่เกี่ยวกับอันตรายนั้น ๆ มาก่อน นอกจากนี้ยังเรียนรู้ว่าหากคือสิ่งที่ทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไปก็อาจถูกลงโทษ เด็กส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้ใหญ่ควบคุมเขา แต่ไม่ใช่ด้วยการข่มขู่ หรือใช้ความรุนแรง เพราะเด็กอาจจะไม่ให้ความร่วมมือ และเสียสัมพันธภาพที่ดีต่อกันอีกด้วย

องค์ประกอบของจิตจริยธรรมด้านมีน้ำใจนั้นมีความสำคัญต่อนักเรียนวัยรุ่น สอดคล้องกับที่ คิริจันท์ สุขใจ (ม.ป.ป.: ออนไลน์) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความมีน้ำใจไมตรีที่ดีต่อกัน จึงจะอยู่กันอย่างสันติสุข ความมีน้ำใจเป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้ โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมายเพียงแต่แสดงความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยการช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ เช่นการพาเด็กหรือผู้สูงอายุข้ามถนน หรือการสละที่นั่งบนรถโดยสารให้หญิงมีครรภ์ เป็นต้น ทั้งนี้เป็นการแสดงน้ำใจการแสดงความมีน้ำใจจึงไม่ใช่วัดกันด้วยเงิน บางคนมีเงินมากอาจแล้งน้ำใจก็ได้ บางคนเป็นเศรษฐีแต่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่ยอมสละเงินโดยไม่รับผลประโยชน์ตอบแทน

องค์ประกอบของจิตจริยธรรมด้านซื่อสัตย์นั้นมีความสำคัญต่อนักเรียนวัยรุ่น สอดคล้องกับ อมรรัตน์ เทพกำปนาท (2549: ออนไลน์) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความซื่อสัตย์ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะหากขาดความซื่อสัตย์แล้ว สังคมคงยุ่งเหยิง เกิดความหวาดระแวง ไม่ไว้ใจซึ่งกันและกัน เกิดความโกลาหลไปทั่ว ไม่รู้สิ่งไหนจริง สิ่งไหนเท็จ ถ้าขาดในระดับบุคคลก็จะกลายเป็นคนไม่น่าเชื่อถือ และมีปัญหาอยู่ตลอดเวลา ส่วนในระดับประเทศ ก็จะมีเรื่องเกียรติภูมิ เป็นที่ดูถูกของชาติอื่น ซึ่งความซื่อสัตย์ที่ว่านี้ รวมไปถึงการมี สัจจะ พูดจริงทำจริง ไม่โกหกหรือพูดเหลวไหล พูดคำไหนเป็นคำนั้นด้วย คนเช่นนี้ไปที่ใด ย่อมเป็นที่เคารพนับถือว่าเป็นคนมีเกียรติ ซื่อสัตย์ ถ้าทุกคนทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ย่อมจะทำให้สังคม และประเทศชาติมีความมั่นคง สงบสุข อันมีผลดีต่อประชาชนคือ ตัวเราทุกคนนั่นเอง

องค์ประกอบของจิตจริยธรรมด้านใฝ่เรียนรู้มีความสำคัญต่อนักเรียนวัยรุ่น สอดคล้องกับ วสวัตติมาร (2555: ออนไลน์) ที่ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลใดที่ทำตัวแข็งแกร่ง ไม่อ่อนน้อม ใครแนะนำก็ไม่ฟัง เขาคอนนั้นจะเป็นเหมือนเต่า นั่นคือขยายตัวไม่ได้ ต่อให้มีอายุเป็นล้านปี ก็โตไม่ได้ ต่างกับมนุษย์ซึ่งเกิดมาโตขึ้นทุกวัน ๆ เพราะมนุษย์รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนและปรับตัวได้ตลอด มนุษย์คนไหนที่เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คนคนนั้นจะเป็นคนที่มีเสน่ห์ นำพาคูด้วยและประสบความสำเร็จในชีวิตได้ เช่นเดียวกับ บิล เกตต์ ถึงแม้เขาจะเรียนไม่จบ แต่กลับพบความสำเร็จ ที่ยิ่งใหญ่ในชีวิตและ

การงานนั้นเพราะเขาเป็นคนใฝ่เรียนรู้อยู่ด้วยตนเอง นี่แสดงให้เห็นว่า ปัญญาไม่ได้มีอยู่แต่ในมหาวิทยาลัย แต่อยู่ในจิตใจที่ใฝ่รู้ วันนี้หากเรายังเป็นลูกน้องเขา แต่ถ้ารักการเรียนรู้อีก วันหนึ่งก็จะกลายเป็นนาย กลายเป็นหัวหน้า แต่หากไม่รักการเรียนรู้อีก วันนี้เป็นลูกน้องเขา ปีหน้าก็เป็นลูกน้อง ปีต่อไปก็เป็นลูกน้องตลอดไปเช่นนี้แล้วเมื่อไรจะเป็นหัวหน้าคน เพราะฉะนั้น ถ้าเราเรียนรู้อยู่เสมอในอนาคตก็จะสามารถเป็นผู้นำได้ บุคคลใฝ่เรียนใฝ่รู้ คนคนนั้นจะกลายเป็นยอดคน ตรงกันข้ามบุคคลใดไม่เป็นคนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ คนคนนั้นจะเป็นคนที่เห็นแก่ตัวท้อคนอื่น เมื่อไรจะขึ้นมาอยู่ข้างหน้าบ้าง เมื่อไรจะกลายเป็นผู้นำ (Leader) ถ้าไม่เป็นคนใฝ่เรียนใฝ่รู้ เราจะต้องเป็นผู้ตาม (Follower) อยู่เช่นนั้นตลอด

องค์ประกอบของจิตจริยธรรมด้านขยันหมั่นเพียรนั้นมีความสำคัญต่อนักเรียนวัยรุ่นสอดคล้องกับ ฟารีต (K.A.Fareed. 2013: Online) ที่ได้กล่าวว่า ความขยันหมั่นเพียรเป็นสิ่งจำเป็นต่อทุกชีวิตเพราะเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ผู้ใดก็ตามที่ใช้พลังที่แท้จริงของความขยันหมั่นเพียรจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของตนอย่างแน่นอน ถ้าเป็นนักเรียน การประสบความสำเร็จในการเรียนนั้นมีความขยันหมั่นเพียรเป็นพื้นฐาน ถ้าเป็นพนักงาน ความขยันหมั่นเพียรจะทำให้ได้รับการยกย่องในฐานะที่เป็นสินทรัพย์ที่สำคัญขององค์กรและนำไปสู่ความสำเร็จ ความขยันหมั่นเพียรไม่เพียงแต่มอบความสุขมาให้ แต่ทำให้หัวหน้าเก็บรักษาเราไว้ยังจุดที่ดีที่สุดอยู่เสมอ การสร้างอาชีพ การย้ายอาชีพ หรือการพัฒนาอาชีพเดิมให้ดียิ่งขึ้นก็ยังคงต้องการความมุ่งมั่น แต่การจะคงความมุ่งมั่นได้นั้นอยู่ที่ความขยันหมั่นเพียรนั่นเอง

นอกจากนี้ จากการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้องค์ประกอบด้านความประหยัดนั้นได้หายไป และไปผนวกรวมกับองค์ประกอบด้านความมีวินัย อาจเป็นเพราะความมีวินัยนั้นส่งผลให้เกิดความประหยัด ซึ่งสอดคล้องกับ ประสาร ไตรรัตน์วรกุล (2556: Online) ที่ได้กล่าวว่า การมีวินัยในการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันประเทศโดยรองรับบทบาทภูมิคุ้มกันทางสังคมและกันชนทางเศรษฐกิจจึงเป็นหัวใจสำคัญไม่น้อยไปกว่าการอำนวยความสะดวกให้เศรษฐกิจเติบโต...ภูมิคุ้มกันภาคครัวเรือนเริ่มมีสัญญาณพร่องลงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งหากละเลยอาจลุกลามกลายเป็นปัญหาสังคม ซึ่งก็คือปัญหาของทุกคน การสร้างความเข้มแข็งของภูมิคุ้มกันให้ฟื้นกลับมาทำได้ด้วยการเสริมวินัยทางการเงินเท่านั้น โดยวินัยอาจเกิดได้จาก 3 แหล่ง คือ การมีกรอบกฎเกณฑ์บังคับ การมีความรู้ถึงกรอบและประโยชน์ในการทำตามวินัย และการมีทัศนคติที่ถูกต้อง โดยทัศนคติถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพราะเป็นเข็มทิศกำหนดพฤติกรรมให้นำพาตนเองไปสู่สิ่งที่ดีโดยไม่ต้องมีเกณฑ์บังคับ ทัศนคติที่ดีงามตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อันได้แก่ ความเพียงพอ การมีเหตุผล และภูมิคุ้มกัน ควรจะถูกเผยแพร่และปลูกฝังและนำมาใช้ปฏิบัติจริงให้มากขึ้นโดยเริ่มจากหน่วยที่

เล็กแต่สำคัญที่สุดคือภาคครัวเรือน ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่า ความมีวินัยนั้นจะส่งผลให้เกิดความประหยัด นั่นเอง

จากการอภิปรายผลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ มีวินัย มีน้ำใจ ซื่อสัตย์ ใฝ่เรียนรู้ และขยันหมั่นเพียร

2. จากการศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีจิตจริยธรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านมีน้ำใจ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านซื่อสัตย์ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับมาก และด้านมีวินัย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม (นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ. 2551: บทคัดย่อ) ซึ่งได้กล่าวว่า จริยธรรมของคนไทยด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ความซื่อสัตย์ ความเป็นกัลยาณมิตรนั้นอยู่ในระดับสูง และความขยันหมั่นเพียรอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

แต่จากการวิจัย พบว่า จิตจริยธรรมด้านมีวินัยของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่านักเรียนวัยรุ่นควรได้รับการปลูกฝังความมีวินัยให้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของนงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2551: บทคัดย่อ) ที่พบว่า จริยธรรมด้านความมีวินัยอยู่ในระดับต่ำ ซึ่ง มาลินี จุฑะระพ (2537: 282) ได้กล่าวว่า ในปัจจุบันวัตถุประสงค์ที่สำคัญของวินัยเรามุ่งเน้นในด้านคุณค่าของการศึกษาและหลักการที่ทำให้เด็กมีวินัยสำหรับตน (Self discipline) มีใช้ต้องการให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในโรงเรียนแต่เพียงประการเดียว เราจะต้องพยายามฝึกเด็กให้มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทุกด้าน และจะต้องฝึกเด็กให้รู้จักวิธีการที่จะควบคุมความประพฤติของตนเอง คือมีวินัยในตนเอง

จากการอภิปรายผลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีจิตจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน ด้านมีน้ำใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านซื่อสัตย์ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับมาก และด้านมีวินัยอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เนื่องด้วยงานวิจัยนี้ได้ทำการวิจัยกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ดังนั้นผลการวิจัยนี้จึงสามารถนำไปต่อยอดในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนในกลุ่มนี้เท่านั้น

1.2 องค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงไปหาค่าต่ำ คือ มีวินัย มีน้ำใจ ซื่อสัตย์ ใฝ่เรียนรู้ และขยันหมั่นเพียร ดังนั้น การพัฒนาองค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ควรเริ่มต้นจากการพัฒนาองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงที่สุดไปหาค่าต่ำที่สุด เนื่องจากองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด สามารถพัฒนาให้นักเรียนวัยรุ่นให้เข้าถึงบริบทของการพัฒนาองค์ประกอบได้ง่ายนั่นเอง

1.3 การพัฒนาให้นักเรียนวัยรุ่นมีจิตจริยธรรมนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยให้นักเรียนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาจิตจริยธรรมด้านอื่นๆ ได้ต่อไป เช่น การประชาสัมพันธ์รณรงค์ การเข้าค่าย ทัศนศึกษา หรือการจัดกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมความมีวินัย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis: CFA) ของจิตจริยธรรมกับนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการยืนยันถึงองค์ประกอบของจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นต่อไป

2.2 ควรมีการตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์กับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มโรงเรียนอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น โรงเรียนในจังหวัดต่างๆ รวมถึงกลุ่มตัวอย่างที่เรียนในสังกัดอื่น เช่น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน สถาบันทางการศึกษาทางทหาร เป็นต้น เพื่อยืนยันถึงความเป็นสากลของโมเดลความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นและนำผลการวิจัยที่ได้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น เช่น สถานภาพของครอบครัว ฐานะ ความสุขในการเรียน เป็นต้น

2.4 ควรมีการเปรียบเทียบการวัดความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นควบคู่กับการจัดกิจกรรมและการฝึกอบรม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและการฝึกอบรมเพื่อให้สอดคล้องกับนักเรียนวัยรุ่นต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ปฏิรูปการศึกษากับ 8 คุณธรรมพื้นฐานที่ควรปลูกฝัง*. สืบค้นเมื่อ 9
กันยายน 2556, จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=13677&Key=news_research.
- กัมปนาท บริบูรณ์. (2558, 23 มกราคม). สัมภาษณ์โดย สขิล พรวิษณุ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ.
- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. (2544). *วินัยนักเรียน. สารานุกรมศึกษาศาสตร์*. ฉบับที่ 22. คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ขนิษฐา วิเศษสาทร และ มานิกา วิเศษสาทร. (2552). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ:
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ครรชิต แสนอุบล. (2558, 24 มกราคม). สัมภาษณ์โดย สขิล พรวิษณุ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ.
- จรวายพร ธรณินทร์. (ม.ป.ป.). *ความหมายและหลักการของคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ
และธรรมภิบาล*. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2556, จาก <http://www.charuaypontorranin.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=5375831&Ntype=6>.
- โชติกะ, พระ. (2552). *เพื่อนสนิท จิตของฉัน*. กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2526). *ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ตีรณ พงศ์มพัฒน์. (2553). *นโยบายความสุข : จิต วัตถุ และความต้องการที่ไม่สิ้นสุด*. กรุงเทพฯ:
แปลน พรินติ้ง.
- เทพเจติยาจารย์, พระ. (2552). *เครื่องประดับของนักปราชญ์*. ใน *ธรรมะรุ่งอรุณ*. ม.ป.ส.
- ธรรมปิฎก, พระ. (2545). *พจนานุกรมฉบับประมวลศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส
อาร์ พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.
- ธรรมปิฎก, พระ. (2551). *คติธรรมแห่งชีวิต*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย, ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ, และศัจมาจ ญ วิเชียร. (2551). *การวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้
คุณธรรมจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.

- นวลละอ อ แสงสุข. (2544). รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิรันดร์ ตั้งธีรบัณฑิตกุล; อนันต์ ทองคำ และ อนันต์ ไชยศักดิ์. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะใฝ่รู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- นืออน พิณประดิษฐ์. (2555). จริยธรรม: ทฤษฎีและรูปแบบการพัฒนา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญมี แทนแก้ว. (2552). จริยธรรมกับชีวิต. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประสาร ไตรรัตน์วรกุล. (2556). วินัยกับความมั่นคงทางการเงินของครอบครัวไทย. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2559, จาก https://www.bot.or.th/Thai/PressAndSpeeches/Speeches/Gov/SpeechGov_19Oct2013.pdf.
- พรหมคุณาภรณ์, พระ. (2551). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง แมส โปรดักส์.
- ไพศาล วิสาโล, พระ. (2557, 15 ธันวาคม). สัมภาษณ์โดย สขิล พรวิษณุ ทางโทรศัพท์.
- ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. (2553). ฝึกลูกน้อยให้มีระเบียบวินัย. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2559, จาก <http://www.si.mahidol.ac.th/sidoctor/epl/articledetail.asp?id=61>.
- มาลินี จุฑะรพ. (2537). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- มุกิตา ชัยเพชร, ชัยวิชิต เขียรชนะ และ ศจีมาจ ณ วิเชียร. (มกราคม 2557). การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบวารสารพฤติกรรมศาสตร์. 20(1). 85-95.
- ยุพิน โกณฑา และ คนอื่น ๆ. (2544). โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านวังน้ำเขียว. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- รัฐบาลไทย. (2557). คสช. กำหนด 12 ค่านิยมหลักของคนไทย เพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2558. จาก <http://www.thaigov.go.th/index.php/th/news1/item/84708-id84708>.

- ราชบัณฑิตยสภา. (2545). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชวรมุนี, พระ. (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- วีรวิท คงศักดิ์. (2555). *คุณธรรมกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- วสวัตดีมาร (นามแฝง). (2555). *การเรี่ยไร*. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2559. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/506936>.
- ศรีปริยัติเมธี, พระ. (2558, 15 เมษายน). สัมภาษณ์โดย สขิล พรวิษณุ ที่วัดคลองวาฬ.
- ศิริจันทร์ สุขใจ. (ม.ป.ป.). *ความมีน้ำใจ*. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2559, จาก <http://www.jvkk.go.th/jvkkfirst/story/health/36.htm>.
- ศิริจิตร์ สุทธิจิต. (ม.ป.ป.). *เอกสารการสอนประกอบกระบวนวิชา พฤติกรรมศาสตร์ 251: Psychoanalytic Theory*. (เอกสารประกอบการสอน). หน้า 1-8.
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. (2551). *การสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้เชิงคุณธรรมจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2555). *วิกฤติสุขภาพเด็กไทย 10 ประเด็นน่าห่วง ด้านจริยธรรมนำวิกฤต*. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2556, จาก <http://www.hsri.or.th/news/817>.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2552). *ธรรมาภิธาน: พจนานุกรมคำสอนพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2552). *ประหยัด*. สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2557, จาก <http://www.royin.go.th/?knowledges=ประหยัด-๗-มิถุนายน-๒๕๕๒>.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2541). *แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุทธิพร บุญส่ง. (2552). *คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ: ทริปเฟิล เอ็ดดูเคชั่น.
- สุธีธรรมานูเทศ, พระครู. (2558, 13 มีนาคม). สัมภาษณ์โดย สขิล พรวิษณุ ที่วัดคลองวาฬ.

- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2556). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรรัตน์ เทพกำปนาท. (2549). ความซื่อสัตย์นั้น สำคัญไฉน??. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2559, จาก <http://www.manager.co.th/Qol/ViewNews.aspx?NewsID=9490000029422>.
- อรพินทร์ ชูชม. (2545). เอกสารการสอน วิชา วป502 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Diffen. (2012). *Ethics vs. Morals*. Retrieved September 9, 2013, from http://www.diffen.com/difference/Ethics_vs_Morals.
- Drever, James. (1972). *A Dictionary of Psychology*. 14th ed. Middlesex: Penguin Book.
- Flippo, E.B. (1966). *Management: A Behavior Approach*. New York: Allyn and Bacon.
- Gardner, Howard. (2006). *Five Minds for the Future*. Massachusetts: Harvard Business School Publishing.
- Good, V.C. et al. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Farthing, G.W. (1992). *The Psychology of Consciousness*. New Jersey: Prentice Hall.
- Hair, J.F. et al. (1998). *Multivariate Data Analysis (5th edition)*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Fareed, K. A. (2013). *Diligence – Importance Of Diligence In Your Personal And Professional Life*. Retrieved April 10, 2016, from <http://fareedsiddiqui.expertscolumn.com/article/diligence-importance-diligence-your-personal-and-professional-life>.
- Kohlberg. (1964). Development of Moral Character and Moral Ideology. *Review of Child Development Research*. 1: 383-432.
- Kurtines, W. M. and Gewirtz, J. L. (1995). *Moral behavior and development: An introduction*. Boston: Allyn & Bacon.
- Lembo, John M. (1967). Altruistic Attitudes Among Catholic Lay and Religious Female College Students. *Journal of Education Research*. 61(2): 71-73.
- Macaulay, J.; & Berkowitz, L. (1970). *Altruism & Helping Behavior*. New York: Academic Press.
- Macmillan Education. (2007). *Macmillan English Dictionary*. London: Macmillan Publishers.

- Nichol, Mark. (2012, March). *Ethics vs Morals*. Retrieved September 9, 2013, from <http://www.dailywritingtips.com/ethics-vs-morals>.
- Oxford. (1996). *The Oxford Dictionary and Thesaurus*. New York: Oxford University Press.
- Random House. (2000). *Random House Webster's College Dictionary*. New York: Random House Inc.
- Reader's Digest. (1999). *Universal Dictionary*. New York: Reader's Digest Association.
- Reader's Digest. (2005). *Word Power Dictionary*. New York: Reader's Digest Association.
- Sukserm, Thumwimol; & Takahashi, Yoshi. (2012). Self-efficacy as a mediator of the relationships between learning and ethical behavior from human resource development in corporate social responsibility activity. *Asia-Pacific Journal of Business Administration*. 4(1). 8-22.
- Welsh, Ian. (2013, May). *Ethics 101: The difference between ethics and morals*. Retrieved September 9, 2013, from <http://www.ianwelsh.net/ethics-101-the-difference-between-ethics-and-morals>.

ภาคผนวก ก

ค่าความสอดคล้องของแบบประเมิน

ค่าความสอดคล้องของแบบประเมิน

รายการประเมิน	ระดับความสอดคล้อง			ค่า IOC
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง	
1. เมื่อมีการจัดตั้งกลุ่ม ฉันถูกเพื่อนๆ เลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. ไม่เป็นเพราะเป็นแล้วลำบาก	✓✓✓			1.00
ข. เป็น จะได้ไม่ถูกตำหนิจากเพื่อนๆ	✓✓✓			1.00
ค. เป็น เพื่อจะได้ฝึกตนเองให้เป็นผู้หน้าที่ดี	✓✓✓			1.00
2. เมื่อฉันทำงานส่งครูแล้วครูบอกว่างานยังไม่ดีพอ ให้ฉันกลับมาแก้ไข ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. นำมาแก้ไขตามหน้าที่	✓✓✓			1.00
ข. หาข้อบกพร่องและแก้ไขให้ดีที่สุด	✓✓✓			1.00
ค. นำมาแก้เท่าที่ครูบอกเพื่อไม่ให้ถูกหักคะแนน	✓✓✓			1.00
3. วันพรุ่งนี้ฉันต้องสอบชู้ตในการเรียนวิชาพลศึกษา กีฬาสเกตบอล แต่ฉันชู้ตไม่เคยลงเลย ครูจึงบอกให้ฉันซ้อมบ่อยๆ จะได้ชู้ตได้ ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. ไม่ซ้อม เพราะยังงี้ก็ไม่ได้หรอก	✓✓✓			1.00
ข. ซ้อม เพราะครูบอกให้ซ้อมก็ซ้อม	✓✓✓			1.00
ค. ซ้อมเต็มที่จะได้ไม่เสียใจเพราะเราเต็มที่แล้ว	✓✓✓			1.00
4. ในการทำงานกลุ่ม ระหว่างที่กำลังแบ่งงานกัน มีงานหนึ่งที่ดูยาก และดูเหมือนเพื่อนๆ ไม่อยากทำงานนี้ ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. อาสาทำเอง เพื่อนจะได้ชื่นชม	✓✓✓			1.00
ข. อยู่เฉยๆ หน้าที่ใครหน้าที่มัน ใครได้ก็ทำไป	✓✓	✓		0.66
ค. อาสาทำเองเพื่อจะได้เป็นการฝึกฝนตนเองด้วย	✓✓✓			1.00

รายการประเมิน	ระดับความสอดคล้อง			ค่า IOC
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง	
5. ฉันตั้งใจว่าเมื่อกลับไปถึงบ้านฉันจะกลับไป พักผ่อนให้สบายตัว พอกลับถึงบ้านแม่เรียก ให้ฉันออกไปซื้อของในตลาด ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. ออกไปซื้อเพื่อแบ่งเบาภาระพ่อแม่	✓✓✓			1.00
ข. ออกไปซื้อเพื่อให้แม่ชื่นชมว่าเป็นเด็กดี	✓✓✓			1.00
ค. ออกไปซื้อเพราะไม่อยากฟังเสียงบ่นจาก แม่	✓✓✓			1.00
6. เมื่อฉันออกไปซื้อของให้แม่ ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. ซื้อตามที่แม่บอกเพื่อให้แม่ชื่นชม	✓✓✓			1.00
ข. ซื้อตามที่แม่บอกและซื้อขนมให้ตัวเอง ด้วย	✓✓✓			1.00
ค. ดูจลากเปรียบเทียบเพื่อให้ได้สินค้าที่ คุ้มค่าที่สุด	✓✓✓			1.00
7. ฉันมีเงินเก็บเอาไว้เพื่อ	✓✓✓			1.00
ก. ซื้อของที่อยากได้	✓✓✓			1.00
ข. เก็บไว้เพื่อใช้จ่ายยามจำเป็น	✓✓✓			1.00
ค. คนอื่นจะได้ชื่นชมว่าฉันมีเงินเก็บ	✓✓✓			1.00
8. เมื่อฉันต้องการโทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่ ฉัน จะ	✓✓✓			1.00
ก. เก็บเงินซื้อเองจะได้ภาคภูมิใจในตนเอง	✓✓✓			1.00
ข. ขอให้พ่อแม่ซื้อให้เป็นรางวัลที่ผลการ เรียนดีขึ้น	✓✓✓			1.00
ค. เก็บเงินส่วนหนึ่งแล้วให้พ่อแม่ออกอีก ส่วนเพื่อจะไปซื้อ	✓✓✓			1.00
9. หลังจากใช้งานคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนเสร็จ แล้ว ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. เดินออกไปอย่างสบายใจ	✓✓✓			1.00
ข. ปิดคอมพิวเตอร์ตามที่ครูสั่งไว้	✓✓✓			1.00
ค. ปิดคอมพิวเตอร์และตรวจเช็คความ เรียบร้อยแล้วจึงออก	✓✓✓			1.00

รายการประเมิน	ระดับความสอดคล้อง			ค่า IOC
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง	
10. ฉันทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเพื่อ	✓✓	✓		.66
ก. ให้พ่อแม่เห็นและชื่นชม	✓✓	✓		.66
ข. นำไปส่งครูในวิชาการงานอาชีพ	✓✓	✓		.66
ค. ทำให้เห็นว่าเงินเราใช้จ่ายไปกับอะไรบ้าง	✓✓	✓		.66
11. ระหว่างที่ฉันเดินไปโรงอาหาร ฉันเห็นกระเป๋าสตางค์เงินตกอยู่ ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. มองซ้ายขวา ไม่มีใครเห็น เก็บใส่กระเป๋าสตางค์	✓✓✓			1.00
ข. เก็บขึ้นมาแล้วถามหาเจ้าของด้วยตนเอง	✓✓	✓		.66
ค. เก็บไปฝากประชาสัมพันธ์ประกาศหาเจ้าของ	✓✓	✓		.66
12. ครูประจำชั้นบอกให้ฉันช่วยดูแลณเดชที่เรียนอ่อนไม่ค่อยส่งงาน ฉันก็รับคำไว้ ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ฉันให้ณเดชเข้ากลุ่ม แต่เพื่อนในกลุ่มไม่ยอมให้เขาเข้ากลุ่ม ฉันจะ	✓✓	✓		.66
ก. บอกเพื่อนว่าเราควรมีน้ำใจช่วยเหลือณเดชนะ	✓✓	✓		.66
ข. บอกเพื่อนว่าฉันรับปากครูไว้แล้วว่าจะช่วยดูแลณเดช	✓✓	✓		.66
ค. กระซิบกับเพื่อนว่าฉันก็ไม่อยากให้เข้ากลุ่มหรอก แต่ถ้าไม่ให้เข้าเดี๋ยวครูเวียร์จะว่าฉัน	✓✓	✓		.66
13. ฉันมาถึงโรงเรียนตอนเช้า เพื่อนถามว่า “การบ้านวิทยาศาสตร์เสร็จรึยัง” ฉันบอกว่า “เสร็จแล้ว” เพื่อนบอกว่า “ขอลอกหน่อยสิ” ฉันจะ	✓✓	✓		.66
ก. ขอขมยืมหนึ่งแล้วจึงให้ลอก	✓✓	✓		.66
ข. บอกเพื่อนว่าเดี๋ยวฉันสอนให้จะได้ทำเป็น	✓✓	✓		.66
ค. ให้เพื่อนลอกเพื่อนจะได้ชื่นชมว่าเป็นคนมีน้ำใจ	✓✓	✓		.66

รายการประเมิน	ระดับความสอดคล้อง			ค่า IOC
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง	
14. วิชาศิลปะ ครูมดให้ส่งงานวาดภาพระบายสี ฉันทวาดไม่เป็นแต่ลงสีได้ เลยให้เพื่อนชื่อ ปกรณ์ที่วาดภาพเก่งๆ ช่วยร่างภาพให้ จากนั้นฉันจึงลงเส้นลงสีเสร็จจึงนำไปส่ง ครูมดถามว่า “สวยจังเลย ทำเองรีเปล่าเนี่ย” ฉันจะตอบว่า	✓✓✓			1.00
ก. ทำเองครับ/ค่ะ (ครูจะได้ชื่นชม)	✓✓✓			1.00
ข. ทำเองครับ/ค่ะ (กลัวถูกหักคะแนน)	✓✓✓			1.00
ค. ให้ปกรณ์ช่วยร่างให้นอกนั้นทำเองครับ/ค่ะ	✓✓✓			1.00
15. ฉันมาถึงโรงเรียนแต่เช้า เพื่อนทักมาว่า “การบ้านคณิตศาสตร์เสร็จรึยัง ต้องส่งในคาบแรกนะ” ฉันตอบไปว่า “ลืมไปเลยว่าเคยมีการบ้าน” จากนั้นฉันจะ	✓✓	✓		.66
ก. รีบลอกเพื่อน กลัวถูกหักคะแนน	✓✓	✓		.66
ข. บอกครูว่าไม่ค่อยเข้าใจเลยทำไม่ค่อยได้	✓✓	✓		.66
ค. บอกครูว่าขอโทษครับ/ค่ะ ไม่ได้ทำมา ครั้งหน้าจะไม่ทำอีกครับ/ค่ะ	✓✓	✓		.66
16. เมื่อมาเรียนที่โรงเรียน ฉันมักจะแต่งกาย	✓✓✓			1.00
ก. ผิดระเบียบแต่ฉันชอบ	✓✓	✓		.66
ข. ถูกระเบียบเพื่อให้ครูชื่นชม	✓✓✓			1.00
ค. ถูกระเบียบเพื่อเคารพสถานที่	✓✓✓			1.00
17. เมื่อฉันเข้าเรียน ครูให้ทุกคนปิดโทรศัพท์ ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. ปิดโทรศัพท์ ครูจะได้ชื่นชม	✓✓✓			1.00
ข. ปิดโทรศัพท์ จะได้ไม่รบกวนการเรียน	✓✓✓			1.00
ค. ปิดเสียงเปิดสั้นไว้เผื่อใครทักจะได้ตอบกลับได้	✓✓	✓		.66

รายการประเมิน	ระดับความสอดคล้อง			ค่า IOC
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง	
18. วันนี้มีงานวิชาคณิตศาสตร์ต้องส่งในตอนเย็น แต่ตอนเช้าครูเรียกเข้าหอประชุมฟังบรรยาย พิเศษจากวิทยากรภายนอก ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. ตั้งใจฟังพอเป็นมารยาท	✓✓	✓		.66
ข. ตั้งใจฟังเพื่อซึมซับความรู้จากวิทยากร	✓✓	✓		.66
ค. เอาจานวิชาคณิตศาสตร์มานั่งทำเพราะกลัวถูกหักคะแนน	✓✓✓			1.00
19. เมื่อฉันมาโรงเรียนในวันหยุด ฉันจะใส่ชุด	✓✓✓			1.00
ก. ล้างอง เพราะเป็นวันหยุด	✓✓	✓		.66
ข. พละ เพราะเพื่อน ๆ ก็ใส่กัน	✓✓✓			1.00
ค. นักเรียน เป็นการให้เกียรติสถานที่	✓✓✓			1.00
20. เมื่อเห็นเพื่อนในกลุ่มใส่ชุดนักเรียนผิดระเบียบ ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. เข้าไปเตือนเพื่อน	✓✓✓			1.00
ข. ไม่สนใจ ไม่ใช่ของเราของเรา	✓✓✓			1.00
ค. ทำตามเพื่อนเพราะกลัวจะแปลกแยก	✓✓✓			1.00
21. เพื่อนทำของหายให้ฉันช่วยหาของ ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. ช่วยหาเพราะเป็นห่วงเพื่อน	✓✓✓			1.00
ข. ช่วยหา เพื่อนจะได้ชื่นชมว่ามีน้ำใจ	✓✓✓			1.00
ค. ไม่ช่วยหากเพราะหาไปก็ไม่ได้อะไรตอบแทน	✓✓✓			1.00
22. ในช่วงพักเที่ยง เพื่อนห้องข้างๆ มาบอกฉันว่า “พรุ่งนี้ฉันมีเรียนวิชาศิลปะ แต่ฉันไม่มีสีน้ำเลย ขอยืมก่อนได้ไหม” ฉันจะบอกว่า	✓✓✓			1.00
ก. ก็ได้ พรุ่งนี้จะเอามาให้ แต่รักษาให้ดีนะ	✓✓✓			1.00
ข. ไม่ได้ แม่บอกว่าไม่ให้ใครยืมสีน้ำเด็ดขาด	✓✓✓			1.00
ค. เลี้ยงข้าวเที่ยงให้ฉันหนึ่งมื้อ แล้วฉันจะให้ยืม	✓✓✓			1.00

รายการประเมิน	ระดับความสอดคล้อง			ค่า IOC
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง	
23. ขณะที่ฉันนั่งอยู่บนรถโดยสารประจำทาง มีผู้หญิงต้องแก่เดินขึ้นมา ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. ลูกให้หนึ่ง คนอื่นจะได้ชื่นชมว่าเราเป็นคนดี	✓✓✓			1.00
ข. ไม่สนใจ เดี่ยวเสียที่นั่ง รอให้คนอื่นลุกดีกว่า	✓✓✓			1.00
ค. ลูกให้หนึ่ง เพราะถ้าปล่อยให้ยืนจะเป็นอันตราย	✓✓✓			1.00
24. ระหว่างนั่งพักผ่อนในห้องเรียนตอนกลางวัน เพื่อนมาถามว่า “เมื่อเช้าเรียนคณิตศาสตร์ไม่ค่อยเข้าใจ ทิวให้หน่อยสิ” ฉันจะตอบว่า	✓✓✓			1.00
ก. ชื่อขนมให้ก่อน เดี่ยวทิวให้	✓✓✓			1.00
ข. ตรงไหนไม่เข้าใจละ เดี่ยวทิวให้	✓✓✓			1.00
ค. ได้เลย ทิวให้แน่นอน (เพื่อนจะได้ชื่นชม)	✓✓✓			1.00
25. ระหว่างนั่งพักผ่อนในห้องเรียน มีครูเข้ามาบอกว่า “ขอแรงนักเรียน 3 คนช่วยครูถือของหน่อย” ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. ลุกขึ้นไปช่วยเพื่อครูชื่นชมว่ามีน้ำใจ	✓✓✓			1.00
ข. ถามครูว่า “ขอค่าแรงเป็นขนมได้ไหมครับ/คะครู”	✓✓✓			1.00
ค. ลุกไปช่วยทันทีและสะกิดเพื่อให้ไปช่วยครูด้วยกัน	✓✓✓			1.00
26. เมื่อฉันเรียนเรื่องใดไม่เข้าใจ ฉันมักจะ	✓✓✓			1.00
ก. เข้าไปถามครูเพื่อให้ครูชื่นชม	✓✓✓			1.00
ข. ไม่สนใจเพราะเรียนไปก็ปวดหัว	✓✓✓			1.00
ค. เข้าไปถามครูจะได้เข้าใจมากขึ้น	✓✓✓			1.00

รายการประเมิน	ระดับความสอดคล้อง			ค่า IOC
	สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่สอดคล้อง	
27. เมื่อฉันกลับไปถึงบ้านพบว่าคุณอา กำลังสอนน้องเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม Microsoft Powerpoint เพราะคุณอา มีความชำนาญ ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. เดินผ่านไปเพราะไม่เห็นประโยชน์กับฉัน	✓✓✓			1.00
ข. ขอฟังด้วยเพื่อคุณอาจะได้ชื่นชมว่าฉันใฝ่รู้	✓✓✓			1.00
ค. ขอฟังและตั้งใจฟังเพื่อเป็นความรู้ใหม่กับฉัน	✓✓✓			1.00
28. ระหว่างที่ฉันกำลังนั่งคุยกับเพื่อนอยู่นั้น โรงเรียนประกาศว่าจะมีการแสดงทางวิทยาศาสตร์ให้ชมในหอประชุมในอีก 10 นาทีข้างหน้า ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. ไม่เข้าร่วม คุยกับเพื่อนสนุกกว่า	✓✓✓			1.00
ข. เข้าชมเพื่อเก็บความรู้ใหม่ๆ จากการแสดง	✓✓✓			1.00
ค. เข้าชมเพื่อให้ครูได้เห็นว่าเป็นคนสนใจใฝ่รู้	✓✓✓			1.00
29. ในวิชากิจกรรมแนะแนว ครูบอกว่าวันเสาร์นี้จะ มีพี่ๆ ศิษย์เก่ามาจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ ฉันจะ	✓✓✓			1.00
ก. เข้าร่วมเพื่อจะได้นำข้อมูลมาวางแผนอนาคต	✓✓✓			1.00
ข. มาเข้าร่วมงานเพื่อจะได้พบกับรุ่นพี่ที่แอบชอบ	✓✓✓			1.00
ค. นอนอยู่บ้านเพราะไม่น่าสนใจและเปลืองค่ารถ	✓✓✓			1.00
30. การสอบเข้ามหาวิทยาลัยรัฐที่มีชื่อเสียงเป็นเรื่องยาก ฉันจึง	✓✓✓			1.00
ก. อ่านหนังสือเพื่อให้พ่อแม่เห็นว่าเราขยัน	✓✓✓			1.00
ข. ทบทวนบทเรียนแล้วหาแนวข้อสอบเก่ามาลองทำ	✓✓✓			1.00
ค. บอกพ่อแม่ว่าถ้าฉันสอบเข้าได้ พ่อแม่ต้องให้ของขวัญ 1 ชิ้นเพื่อเป็นกำลังใจ	✓✓✓			1.00

ภาคผนวก ข
ค่าความเชื่อมั่นและอำนาจจำแนกรายข้อ

ค่าความเชื่อมั่นและอำนาจจำแนกรายข้อ

ข้อ	รายการ	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
1	เมื่อมีการจัดตั้งกลุ่ม ฉันถูกเพื่อนๆ เลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม ฉันจะเป็น เพื่อจะได้ฝึกตนเองให้เป็นผู้เป็นที่ดี	.385	.867
2	เมื่อฉันทำงานส่งครูแล้วครูบอกว่างานยังไม่ดีพอให้ฉันกลับมาแก้ไข ฉันจะหาข้อบกพร่องและแก้ไขให้ดีที่สุด	.537	.864
3	วันพรุ่งนี้ฉันต้องสอบข้อดีในการเรียนวิชาพลศึกษา กีฬาบาสเกตบอล แต่ฉันขี้ขลาดไม่เคยลงเลย ครูจึงบอกให้ฉันซ้อมบ่อยๆ จะได้ขี้ขลาดได้ ฉันจะซ้อมให้เต็มที่เพื่อจะได้ไม่เสียใจเพราะเราทำเต็มที่แล้ว	.389	.866
4	ในการทำงานกลุ่ม ระหว่างที่กำลังแบ่งงานกัน มีงานหนึ่งที่ดูยาก และดูเหมือนเพื่อนๆ ไม่อยากทำงานนี้ ฉันจะอาสาทำเอง เพื่อจะได้เป็นการฝึกฝนตนเองด้วย	.407	.866
5	ฉันตั้งใจว่าเมื่อกลับไปถึงบ้านฉันจะกลับไปพักผ่อนให้สบายตัว พอกลับไปถึงบ้านแม่ก็เรียกให้ฉันออกไปซื้อของในตลาด ฉันจะออกไปซื้อเพื่อแบ่งเบาภาระพ่อแม่	.347	.867
6	เมื่อฉันออกไปซื้อของให้แม่ ฉันจะดูฉลากและเปรียบเทียบทำให้ได้สินค้าที่ดีและคุ้มค่าที่สุด	.293	.868
7	ฉันมีเงินเก็บเอาไว้เพื่อเก็บไว้เผื่อใช้จ่ายยามจำเป็น	.432	.866
8	เมื่อฉันต้องการโทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่ ฉันจะเก็บเงินซื้อเองเพื่อความภาคภูมิใจในตนเอง	.272	.869
9	หลังจากฉันใช้งานคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนเสร็จแล้ว ฉันจะปิดคอมพิวเตอร์และตรวจเช็คความเรียบร้อยแล้วจึงออก	.447	.865
10	ฉันจะทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเพื่อให้เห็นว่าเงินเราใช้จ่ายไปกับอะไรบ้าง	.350	.867

ข้อ	รายการ	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
11	ระหว่างที่ฉันเดินไปโรงอาหาร ฉันเห็นกระเป๋าสตางค์เงินตกอยู่ที่พื้น ฉันจะเก็บขึ้นมาแล้วฝากครูที่ประชาสัมพันธ์ช่วยประกาศหาเจ้าของ เดี่ยวเขาไม่มีเงินกินข้าว	.418	.866
12	ฉันเป็นคนที่มีผลการเรียนที่ดี ส่วนนายณเดชน์เป็นคนที่มีผลการเรียนอ่อน ไม่ค่อยส่งงาน ครูแป๋วแหววซึ่งเป็นครูประจำชั้นบอกให้ฉันช่วยดูแลนายณเดชน์ด้วย ฉันก็รับคำไว้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ครูประจำวิชาให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกัน ฉันจะให้ณเดชน์เข้ามาอยู่ในกลุ่มด้วย แต่เพื่อนคนอื่นในกลุ่มไม่ยอมให้อาเข้ากลุ่ม ฉันจะบอกเพื่อนว่าเราควรมีน้ำใจช่วยดูแลณเดชน์นะ	.358	.867
13	ฉันมาถึงโรงเรียนตอนเช้า เพื่อนถามว่า “การบ้านวิทยาศาสตร์เสร็จรึยัง” ฉันบอกว่า “ทำเสร็จแล้ว” เพื่อนเลยบอกว่า “ขอลอกหน่อยสิ” ฉันจะบอกเพื่อนว่า เดี่ยวฉันสอนให้ จะทำได้เป็น	.461	.865
14	ในวิชาศิลปะ ครูมดให้ส่งงานวาดภาพระบายสี ฉันวาดไม่เป็นแต่ลงสีได้ เลยให้เพื่อนชื่อปกรณที่วาดรูปเก่งๆ ช่วยร่างภาพให้ จากนั้นฉันจึงลงเส้นลงสีเสร็จแล้วจึงนำไปส่ง ครูถามว่า “สวยจังเลย ทำเองรึเปล่าเนี่ย” ฉันจะตอบว่า “ให้ปกรณช่วยร่างภาพให้นิดหน่อย นอกนั้นทำเองครับ/ค่ะ”	.349	.867
15	วันนี้ฉันมาถึงโรงเรียนแต่เช้า เพื่อนทักมาว่า “นี่แก การบ้านคณิตศาสตร์เสร็จรึยัง” ซึ่งต้องส่งในคาบแรก ฉันจึงตอบเพื่อนไปว่า “เออ ลืมไปเลยว่าเคยมีการบ้าน” จากนั้นฉันจะทำเท่าที่จะทำได้ พอครูถามก็บอกครูว่าขอโทษครับ/ค่ะ ไม่ได้ทำมา ครึ่งหน้าจะไม่ทำอีก	.259	.869

ข้อ	รายการ	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
16	เมื่อมาเรียนที่โรงเรียน ฉันมักจะแต่งกายถูกระเบียบเพื่อเคารพสถานที่	.369	.867
17	เมื่อฉันเข้าเรียนในห้อง ครูบอกให้ทุกคนปิดโทรศัพท์ ฉันจะปิดโทรศัพท์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะได้ไม่รบกวนการเรียน	.275	.869
18	วันนี้มีงานวิชาคณิตศาสตร์ต้องส่งในตอนเย็น แต่ตอนเช้าครูเรียกเข้าหอประชุมฟังบรรยายพิเศษจากวิทยากรภายนอก ฉันจะตั้งใจรับฟังเรื่องราวในหอประชุมเพื่อจะได้ซึมซับความรู้ดี ๆ จากวิทยากร	.422	.866
19	เมื่อฉันมาโรงเรียนในวันหยุด ฉันจะใส่ชุดนักเรียน เป็นการเคารพสถานที่	.213	.869
20	เมื่อเห็นเพื่อนในกลุ่มตนแต่งชุดเครื่องแบบนักเรียนผิดระเบียบ ฉันจะเข้าไปเตือนเพื่อน	.405	.866
21	เพื่อนทำของหาย มาบอกฉันให้ช่วยหาของให้หน่อย ฉันจะช่วยหาเพราะเป็นห่วงเพื่อน	.357	.867
22	วันนี้ในช่วงพักเที่ยง เพื่อนห้องข้างๆ มาบอกฉันว่า “พรุ่งนี้ฉันมีเรียนวิชาศิลปะ แต่ฉันไม่มีสีน้ำเลย ขอยืมของเธอก่อนได้ไหม” ฉันจะบอกว่า “ก็ได้ พรุ่งนี้จะเอามาให้ แต่เก็บรักษาให้ดี ๆ ละ”	.307	.868
23	ขณะที่ฉันนั่งอยู่บนรถโดยสารประจำทาง ก็มีผู้หญิงท้องแก่คนหนึ่งเดินขึ้นมา ฉันจะลุกให้หนึ่งถ้าปล่อยให้นั่งแล้วเผชิญล้มจะเป็นอันตรายต่อทั้งสองชีวิต	.395	.867
24	ระหว่างนั่งพักผ่อนตอนกลางวันในห้องเรียน เพื่อนในห้องคนหนึ่งก็เดินมาถามว่า “เมื่อเข้าเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่ค่อยเข้าใจเลยอะ ช่วยติวให้หน่อยได้ไหม” ฉันจะตอบว่า “ตรงไหนไม่เข้าใจละ มาสิ ติวให้”	.371	.867

ข้อ	รายการ	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
25	ระหว่างนั่งพักอยู่ตอนกลางวันในห้องเรียนกับเพื่อน ๆ มีครูคนหนึ่งเดินเข้ามาบอกว่า ขอแรงนักเรียนสัก 3 คน ช่วยครูถือของหน่อย ฉันจะลุกขึ้นไปช่วยทันทีและสะกิดเพื่อนบอกว่าให้ไปช่วยครูกันเถอะ	.472	.865
26	เมื่อฉันเรียนเรื่องใดไม่เข้าใจ ฉันมักจะเข้าไปถามครูจะได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น	.410	.866
27	เมื่อฉันกลับไปถึงบ้าน พบว่าคุณอา กำลังสอนน้องเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม Microsoft Powerpoint เพราะคุณอาต้องนำเสนอของของตนเองบ่อย ๆ จึงเชี่ยวชาญ ฉันจะเข้าไปขอฟังและตั้งใจฟัง เพื่อเป็นความรู้ใหม่กับฉัน	.432	.866
28	ระหว่างที่ฉันกำลังนั่งคุยกับเพื่อนอยู่นั้น โรงเรียนได้ประกาศว่าจะมีการแสดงทางวิทยาศาสตร์มาให้ชมบนหอประชุมในอีก 10 นาทีข้างหน้า ฉันจะเข้าร่วมชมการแสดง เพื่อเก็บความรู้ใหม่ ๆ จากการแสดงวิทยาศาสตร์	.360	.867
29	ในวิชากิจกรรมแนะแนว ครูได้ประชาสัมพันธ์ว่า ในวันเสาร์นี้จะมีพี่ ๆ ศิษย์เก่ามาจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษา ฉันจะมาเข้าร่วมเพื่อจะได้นำข้อมูลประกอบการวางแผนในอนาคต	.318	.868
30	การเข้ามหาวิทยาลัยรัฐบาลที่มีชื่อเสียงเป็นเรื่องยาก ฉันจึงทบทวนบทเรียนและหาแนวข้อสอบเก่ามาลองทำ	.455	.865

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

แบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง : แบบทดสอบนี้เป็นส่วนหนึ่งในงานปริญญานิพนธ์ ชื่อ การศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ของ นายสขิล พรวิษณุ ในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาจิตวิทยาการพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบบทดสอบนี้ไม่มีผลใดๆ ต่อตัวท่าน ดังนั้น โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงที่ใกล้เคียงกับความคิดหรือความรู้สึกของตัวเอง โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในกระดาษคำตอบในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงที่ใกล้เคียงกับความคิดหรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ [1] ชาย [2] หญิง
2. ระดับชั้น [1] มัธยมศึกษาปีที่ 4
[2] มัธยมศึกษาปีที่ 5
[3] มัธยมศึกษาปีที่ 6
3. สังกัดของโรงเรียน [1] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
[2] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
[3] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
[4] สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 การศึกษาความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

1. เมื่อมีการจัดตั้งกลุ่ม ฉันถูกเพื่อนๆ เลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม ฉันจะ
  - ก. ไม่เป็นเพราะเป็นแล้วลำบาก
  - ข. เป็น จะได้ไม่ถูกตำหนิจากเพื่อนๆ
  - ค. เป็น เพื่อจะได้ฝึกตนเองให้เป็นผู้หน้าที่ดี
2. เมื่อฉันทำงานส่งครูแล้วครูบอกว่างานยังไม่ดีพอ ให้ฉันกลับมาแก้ไข ฉันจะ
  - ก. นำมาแก้ไขตามหน้าที่
  - ข. หาข้อบกพร่องและแก้ไขให้ดีที่สุด
  - ค. นำมาแก้เท่าที่ครูบอกเพื่อไม่ให้ถูกหักคะแนน
3. วันพรุ่งนี้ฉันต้องสอบชู้ตในการเรียนวิชาพลศึกษา กีฬาบาสเกตบอล แต่ฉันชู้ตไม่เคยลงเลย ครูจึงบอกให้ฉันซ้อมบ่อยๆ จะได้ชู้ตได้ฉันจะ
  - ก. ไม่ซ้อม เพราะยังงี้ก็ไม่ได้หรอก
  - ข. ซ้อม เพราะครูบอกให้ซ้อมก็ซ้อม
  - ค. ซ้อมเต็มที่จะได้ไม่เสียใจเพราะเราเต็มที่แล้ว
4. ในการทำงานกลุ่ม ระหว่างที่กำลังแบ่งงานกัน มีงานหนึ่งที่ดูยาก และดูเหมือนเพื่อนๆ ไม่อยากทำงานนี้ ฉันจะ
  - ก. อาสาทำเอง เพื่อนจะได้ชื่นชม
  - ข. อยู่เฉยๆ หน้าที่ใครหน้าที่มัน ใครได้ก็ทำไป
  - ค. อาสาทำเองเพื่อจะได้เป็นการฝึกฝนตนเองด้วย
5. ฉันตั้งใจว่าเมื่อกลับไปถึงบ้านฉันจะกลับไปพักผ่อนให้สบายตัว พอกลับถึงบ้านแม่เรียกให้ฉันออกไปซื้อของในตลาด ฉันจะ
  - ก. ออกไปซื้อเพื่อแบ่งเบาภาระพ่อแม่
  - ข. ออกไปซื้อเพื่อให้แม่ชื่นชมว่าเป็นเด็กดี
  - ค. ออกไปซื้อเพราะไม่อยากฟังเสียงบ่นจากแม่
6. เมื่อฉันออกไปซื้อของให้แม่ ฉันจะ
  - ก. ซื้อตามที่แม่บอกเพื่อให้แม่ชื่นชม
  - ข. ซื้อตามที่แม่บอกและซื้อขนมให้ตัวเองด้วย
  - ค. ดูฉลากเปรียบเทียบเพื่อให้ได้สินค้าที่คุ้มค่าที่สุด
7. ฉันมีเงินเก็บเอาไว้เพื่อ
  - ก. ซื้อของที่อยากได้
  - ข. เก็บไว้เผื่อใช้จ่ายยามจำเป็น
  - ค. คนอื่นจะได้ชื่นชมว่าฉันมีเงินเก็บ
8. เมื่อฉันต้องการโทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่ ฉันจะ
  - ก. เก็บเงินซื้อเองจะได้ภาคภูมิใจในตนเอง
  - ข. ขอให้พ่อแม่ซื้อให้เป็นรางวัลที่ผลการเรียนดีขึ้น
  - ค. เก็บเงินส่วนหนึ่งแล้วให้พ่อแม่ออกอีกส่วนเพื่อจะไปซื้อ
9. หลังจากใช้งานคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนเสร็จแล้ว ฉันจะ
  - ก. เดินออกไปอย่างสบายใจ
  - ข. ปิดคอมพิวเตอร์ตามที่ครูสั่งไว้
  - ค. ปิดคอมพิวเตอร์และตรวจเช็คความเรียบร้อยแล้วจึงออก

10. ฉันทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเพื่อ
- ให้พ่อแม่เห็นและชื่นชม
  - นำไปส่งครูในวิชาการงานอาชีพ
  - ทำให้เห็นว่าเงินเราใช้จ่ายไปกับอะไรบ้าง
11. ระหว่างที่ฉันเดินไปโรงอาหาร ฉันเห็นกระเป๋าเงินตกอยู่ ฉันจะ
- มองซ้ายขวา ไม่มีใครเห็น เก็บใส่กระเป๋า
  - เก็บขึ้นมาแล้วถามหาเจ้าของด้วยตนเอง
  - เก็บไปฝากประชาสัมพันธ์ประกาศหาเจ้าของ
12. ครูประจำชั้นบอกให้ฉันช่วยดูแลณเดชที่เรียนอ่อนไม่ค่อยส่งงาน ฉันก็รับคำไว้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ฉันให้ณเดชเข้ากลุ่ม แต่เพื่อนในกลุ่มไม่ยอมให้อาเข้าไปกลุ่ม ฉันจะ
- บอกเพื่อนว่าเราควรมีน้ำใจช่วยเหลือณเดชนะ
  - บอกเพื่อนว่าฉันรับปากครูเวียร์ไว้แล้วว่าจะช่วยดูแลณเดช
  - กระซิบกับเพื่อนว่าฉันก็ไม่อยากให้อาเข้ากลุ่มหรอก แต่ถ้าไม่ให้อาเข้าเดี๋ยวครูเวียร์จะว่าฉัน
13. ฉันมาถึงโรงเรียนตอนเช้า เพื่อนถามว่า “การบ้านวิทยาศาสตร์เสร็จรึยัง” ฉันบอกว่า “เสร็จแล้ว” เพื่อนบอกว่า “ขอลอกหน่อยสิ” ฉันจะ
- ขอขนม่อหนึ่งแล้วจึงให้ลอก
  - บอกเพื่อนว่าเดี๋ยวฉันสอนให้จะได้ทำเป็น
  - ให้เพื่อนลอกเพื่อนจะได้ชื่นชมว่าเป็นคนมีน้ำใจ
14. ในวิชาศิลปะ ครูมดให้ส่งงานวาดภาพระบายสี ฉันวาดไม่เป็นแต่ลงสีได้ เลยให้เพื่อนช่วยประกอบที่วาดภาพเก่งๆ ช่วยร่างภาพให้ จากนั้นฉันจึงลงเส้นลงสีเสร็จจึงนำไปส่ง ครูมดถามว่า “สวยจังเลย ทำเองรึเปล่าเนี่ย” ฉันจะตอบว่า
- ทำเองครับ/ค่ะ (ครูจะได้ชื่นชม)
  - ทำเองครับ/ค่ะ (กลัวถูกหักคะแนน)
  - ให้ปกรณช่วยร่างให้นอกนั้นทำเองครับ/ค่ะ
15. ฉันมาถึงโรงเรียนแต่เช้า เพื่อนทักมาว่า “การบ้านคณิตศาสตร์เสร็จรึยัง ต้องส่งในคาบแรกนะ” ฉันตอบไปว่า “ลืมไปเลยที่เคยมีการบ้าน” จากนั้นฉันจะ
- รีบลอกเพื่อน กลัวถูกหักคะแนน
  - บอกครูว่าไม่ค่อยเข้าใจเลยทำไม่ค่อยได้
  - บอกครูว่าขอโทษครับ/ค่ะ ไม่ได้ทำมาครั้งหน้าจะไม่ทำอีกครับ/ค่ะ
16. เมื่อมาเรียนที่โรงเรียน ฉันมักจะแต่งกาย
- ผิดระเบียบแต่ฉันชอบ
  - ถูกระเบียบเพื่อให้ครูชื่นชม
  - ถูกระเบียบเพื่อเคารพสถานที่
17. เมื่อฉันเข้าเรียน ครูให้ทุกคนปิดโทรศัพท์ ฉันจะ
- ปิดโทรศัพท์ ครูจะได้ชื่นชม
  - ปิดโทรศัพท์ จะได้ไม่รบกวนการเรียน
  - ปิดเสียงเปิดสั่นไว้เผื่อใครทักจะได้ตอบกลับได้

18. วันนี้มีงานวิชาคณิตศาสตร์ต้องส่งในตอนเย็น แต่ตอนเช้าครูเรียกเข้าหอประชุมฟังบรรยายพิเศษจากวิทยากรภายนอก ฉันจะ
- ตั้งใจฟังพอเป็นมารยาท
  - ตั้งใจฟังเพื่อซึมซับความรู้จากวิทยากร
  - เอางานวิชาคณิตศาสตร์มานั่งทำเพราะกลัวถูกหักคะแนน
19. เมื่อฉันมาโรงเรียนในวันหยุด ฉันจะใส่ชุด
- ลำลอง เพราะเป็นวันหยุด
  - พละ เพราะเพื่อน ๆ ก็ใส่กัน
  - นักเรียน เป็นการให้เกียรติสถานที่
20. เมื่อเห็นเพื่อนในกลุ่มใส่ชุดนักเรียนผิดระเบียบ ฉันจะ
- เข้าไปเตือนเพื่อน
  - ไม่สนใจ ไม่ใช่ของเรา
  - ทำตามเพื่อนเพราะกลัวจะแปลกแยก
21. เพื่อนทำของหายให้ฉันช่วยหาของ ฉันจะ
- ช่วยหาเพราะเป็นห่วงเพื่อน
  - ช่วยหา เพื่อนจะได้ชื่นชมว่ามีน้ำใจ
  - ไม่ช่วยหากเพราะหาไปก็ไม่ได้อะไรตอบแทน
22. ในช่วงพักเที่ยง เพื่อนห้องข้าง ๆ มาบอกฉันว่า “พรุ่งนี้ฉันมีเรียนวิชาศิลปะ แต่ฉันไม่มีสีน้ำเลย ขอยืมก่อนได้ไหม” ฉันจะบอกว่า
- ก็ได้ พรุ่งนี้จะเอามาให้ แต่รักษาให้ดีนะ
  - ไม่ได้ แม่บอกว่าไม่ให้ใครยืมสีน้ำเด็ดขาด
  - เลี้ยงข้าวเที่ยงให้ฉันหนึ่งมื้อ แล้วฉันจะให้ยืม
23. ขณะที่ฉันนั่งอยู่บนรถโดยสารประจำทาง มีผู้หญิงท้องแก่เดินขึ้นมา ฉันจะ
- ลุกให้หนึ่ง คนอื่นจะได้ชื่นชมว่าเราเป็นคนดี
  - ไม่สนใจ เต็มเสียที่นั่ง รอให้คนอื่นลุกดีกว่า
  - ลุกให้หนึ่ง เพราะถ้าปล่อยให้ยืนจะเป็นอันตราย
24. ระหว่างนั่งพักผ่อนในห้องเรียนตอนกลางวัน เพื่อนมาถามว่า “เมื่อเช้าเรียนคณิตศาสตร์ไม่ค่อยเข้าใจ ดิวให้หน่อยสิ” ฉันจะตอบว่า
- ซื้อขนมให้ก่อน เต็มดิวให้
  - ตรงไหนไม่เข้าใจล่ะ เต็มดิวให้
  - ได้เลย ดิวให้แน่นอน (เพื่อนจะได้ชื่นชม)
25. ระหว่างนั่งพักผ่อนในห้องเรียน มีครูเข้ามาบอกว่า “ขอแรงนักเรียน 3 คนช่วยครูถือของหน่อย” ฉันจะ
- ลุกขึ้นไปช่วยเพื่อครูชื่นชมว่ามีน้ำใจ
  - ถามครูว่า “ขอค่าแรงเป็นขนมได้ไหมครับ/คะครู”
  - ลุกไปช่วยทันทีและสะกิดเพื่อให้ไปช่วยครูด้วยกัน
26. เมื่อฉันเรียนเรื่องใดไม่เข้าใจ ฉันมักจะ
- เข้าไปถามครูเพื่อให้ครูชื่นชม
  - ไม่สนใจเพราะเรียนไปก็ปวดหัว
  - เข้าไปถามครูจะได้เข้าใจมากขึ้น

27. เมื่อฉันกลับไปถึงบ้านพบว่าคุณอา กำลังสอนน้องเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม Microsoft Powerpoint เพราะคุณอา มีความชำนาญ ฉันจะ
- เดินผ่านไปเพราะไม่เห็นประโยชน์กับฉัน
  - ขอฟังด้วยเพื่อคุณอาจะได้ชื่นชมว่าฉันใฝ่รู้
  - ขอฟังและตั้งใจฟังเพื่อเป็นความรู้ใหม่กับฉัน
28. ระหว่างที่ฉันกำลังนั่งคุยกับเพื่อนอยู่นั้น โรงเรียนประกาศว่าจะมีการแสดงทางวิทยาศาสตร์ให้ชมในหอประชุมในอีก 10 นาทีข้างหน้า ฉันจะ
- ไม่เข้าร่วม คุยกับเพื่อนสนุกกว่า
  - เข้าชมเพื่อเก็บความรู้ใหม่ๆ จากการแสดง
  - เข้าชมเพื่อให้ครูได้เห็นว่าเป็นคนสนใจใฝ่รู้
29. ในวิชากิจกรรมแนะแนว ครูบอกว่าวันเสาร์นี้จะมีพี่ๆ ศิษย์เก่ามาจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ ฉันจะ
- เข้าร่วมเพื่อจะได้นำข้อมูลมาวางแผนอนาคต
  - มาเข้าร่วมงานเพื่อจะได้พบกับรุ่นพี่ที่แอบชอบ
  - นอนอยู่บ้านเพราะไม่น่าสนใจและเปลืองค่ารถ
30. การสอบเข้ามหาวิทยาลัยรัฐที่มีชื่อเสียงเป็นเรื่องยาก ฉันจึง
- อ่านหนังสือเพื่อให้พ่อแม่เห็นว่าเราขยัน
  - ทบทวนบทเรียนแล้วหาแนวข้อสอบเก่ามาลองทำ
  - บอกพ่อแม่ว่าถ้าฉันสอบเข้าได้ พ่อแม่ต้องให้ของขวัญ 1 ชิ้นเพื่อเป็นกำลังใจ

ขั้นตอนการแปลผล

แบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

เฉลยแบบทดสอบความมีจิตจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

1. ค 2. ข 3. ค 4. ค 5. ก 6. ค 7. ค 8. ก 9. ค 10. ค
 11. ค 12. ก 13. ข 14. ค 15. ค 16. ค 17. ข 18. ข 19. ค 20. ก
 21. ก 22. ก 23. ค 24. ข 25. ค 26. ค 27. ค 28. ข 29. ก 30. ข

การแปลผลในแต่ละด้าน

ด้านขยันหมั่นเพียร	ข้อ 1-5	ด้านประหยัด	ข้อ 6-10
ด้านซื่อสัตย์	ข้อ 11-15	ด้านมีวินัย	ข้อ 16-20
ด้านมีน้ำใจ	ข้อ 21-25	ด้านใฝ่เรียนรู้	ข้อ 26-30

คะแนนในแต่ละด้าน มีเกณฑ์การแปลผลดังนี้

คะแนนอยู่ระหว่าง	0-1	คะแนน แสดงว่ามีจิตจริยธรรมด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับน้อย
คะแนนอยู่ระหว่าง	2-3	คะแนน แสดงว่ามีจิตจริยธรรมด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนอยู่ระหว่าง	4-5	คะแนน แสดงว่ามีจิตจริยธรรมด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับมาก

แปลผลคะแนนโดยภาพรวม

คะแนนอยู่ระหว่าง	0-6	คะแนน แสดงว่ามีจิตจริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนอยู่ระหว่าง	7-12	คะแนน แสดงว่ามีจิตจริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย
คะแนนอยู่ระหว่าง	13-18	คะแนน แสดงว่ามีจิตจริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนอยู่ระหว่าง	19-24	คะแนน แสดงว่ามีจิตจริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
คะแนนอยู่ระหว่าง	25-30	คะแนน แสดงว่ามีจิตจริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์

พระไพศาล วิสาโล	เจ้าอาวาสวัดป่าสุคะโต จังหวัดชัยภูมิ
พระศรีปริยัติเมธี	เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
พระครูสุธีธรรมานุเทศ	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดคลองวาฬ และผู้ดำเนินรายการวิทยุ ทางด้านธรรมะจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเป็นผู้ทำงานวิจัยกับ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล	อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี	อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล	อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.สุรวิทย์ อัสสพันธ์	อาจารย์ประจำคณะวิทยาการเรี้นรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวก จ

รายชื่อสถานที่ที่ขอความอนุเคราะห์แจกแบบทดสอบ

รายชื่อสถานที่ที่ขอความอนุเคราะห์แจกแบบทดสอบ

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย	35 ถนนประมวญ แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500
โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัย รามคำแหง	199 ซอยรัชดาภิเษก 15 ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400
โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัย	1334 ซอยวานิช 2 แขวงตลาดน้อย เขต สัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร 10100
โรงเรียนเกษมพิทยา	955 ถนนสุขุมวิท 71 แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110
โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ	568 ถนนประชากรราษฎร์บำเพ็ญ แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310
โรงเรียนเซนต์ดอมินิก	1526 ถนน เพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
โรงเรียนทวีธาภิเศก บางขุนเทียน	91/123 แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	248/89 หมู่บ้านสัมมาร ซอยรามคำแหง 110-112 ถนนรามคำแหง แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร 10240
โรงเรียนบางกะปิ	69 ถนนเสรีไทย แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240
โรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์	96/1 ซอย 26 ถนนพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250
โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ	93 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240
โรงเรียนมัธยมประชาชนิเวศน์	100/51 เทศบาลรัษฎาภิเษก ซอย 14 แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

รายชื่อสถานที่ที่ขอความอนุเคราะห์แจกแบบทดสอบ (ต่อ)

โรงเรียนมัธยมวัดสุทธาราม	196/4 ซ.เจริญนคร 46 ถ.เจริญนคร แขวงบางลำภูล่าง เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร 10600
โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม	91 ถนนเลียบคลองภาษีเจริญฝั่งใต้ แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร 10160
โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์	ซอยอ่อนนุช 70/1 ถนนอ่อนนุช แขวงประเวศ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร 10250
โรงเรียนลาซาล	752 ถนนลาซาล แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร 10260
โรงเรียนวัดราชาธิวาส	9 ซอย สามเสน 11 แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โรงเรียนศึกษานารีวิทยา	1122 ถนนเอกชัย แขวงบางบอน เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร 10150
โรงเรียนสตรีวิทยา ๒	29 ซอยสุคนธ์สวัสดิ์ 3 ถนนสุคนธ์สวัสดิ์ แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 10230
โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	11 ถนนพระรามที่ 6 ซอย 30 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายชชิล พรวิษณุ
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 10 เดือน เมษายน พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	115 หมู่ 5 ซอยด่านสำโรง 10 ถนนสุขุมวิท ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10270
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ข้าราชการครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2546	ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) สายการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ จากโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ.2550	ปริญญาตรี การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาเอกการแนะแนว วิชาโทการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2559	ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาจิตวิทยาการพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร